

Latwefchu Amis.

57. gadagabjums.

Nr. 43.

Trefchdeenā, 25. Oktober (6. Nowember.)

1878.

Redakteera adrese: Pastor Safranowicz, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspedizija Vesthorn k. (Kehher) grahamu-bohdē Jelgavā.

Rahditajs: No eefchsemehm. No ahrsemehm. Wisjainatahs siņas. Dajchadi notikumi. Nams ar balkonu. Tā eet pahrgalwin. Saimneeku fshola. Bistaidrojchana. Dschjela brauz. Nandas tirgus. Atbilda. Studinashanas.

No eefchsemehm.

Behterburgā bij schahdas siņas: Bulgarijā Kreewu komisars, firšts Dondukows, 10. Oktober sawu kohrteli pahzehliz us Sofijas pilsetu, no kureenes schim brihscham wisa Bulgarija tohp walidita. Pahr Riht-Bulgariju ir kā generalgubernators eezelts Kreewu generalis Stolipin. Wisa tai ohtrā pusē no Bulgarijas, tai Riht-Rumelijā, ir dumpis kahjās. Bulgari ir fazehluschees un negrib neweenu Turku wairs eeredseht. Kā Turki agrak ar Bulgareem darija, tā tagad wineem tohp atmakshahs, winu nami tohp dedsinati, winu mantibas laupitas.

— Albanijā wisi tee Wez-Turki, kas gan eet pa Sultanam, bet strahda us sawu paschu rohku, ir jadewufchees rohkas, katrai kristigai walstei, kas tur tuwotohs, turetees pretim. Gan tur stahw Turku regimentes, bet tahs til, ziteem redsoht, grafahs dumpineekus sawaldiht, bet taisuibu fakohht, eet paklusu ul weenu rohku ar dumpineekem.

Par Afganistanas leetu weena Behterburgas awise raksta tā: Ja Kreewija sawus semesgabalus Widus-Asijā few grib apdrohschinahht, tad wina tagad ar usmanibu skatisees us katru fohli, ko tur Englante sper. Schim brihscham tai wehl nau weetas, starpā eet. Bet tiklihd Englante uswaretu un gribetu Afganistanā noschht un winas Emiru us tahdu meeru preespeest, kas Kreewijas teesibahm nebuhtu par labu, tad Kreewija gan lihds runahs. Bes Kreewijas siņas lai neweens nedohma ar Afganistanu ko dariht, bes Kreewijas nekahdas pahrgrohshchanas Widus-Asijā newar notikt.

— Behterburgas pilseths ir nospreedis flawenajam generalam Radezkam, Schiplas eenehmejam, dahwinahht selta sohbinu ar dimanteem apsprastu un winu zelt par Behterburgas gohda-birgeri.

Behterburgā, 18. Oktober. Turkos ta jula wehl ir leela. Deht Turku waras-darboem Kreewu armijai, kā jau sinojahm, bij no mahjās nahlfchanas janostahj un janem tur tee semesgabali wehl sawā apfargashana. Bet Sultana ministeri nekannahs Kreewijai pahrmest, ka wiss tas esohht weenigi winas waina. Nupat Turku waldischana weenā rakstā subdsahs, ka winai tagad wisa ta dshwe Rumelijā un Bulgarijā esohht padarita par nepanesamu. Tapat Turka draudshusch, Englante, sehla atkal jau schurp un turp. Raksta, ka Englante esohht noteikusi, tiklihd ka Kreewu karaspehks Turkos atpakateedams

pahreetu par to lihniju Siliwri-Derkos, tad ari Englantes karakugi tuhdat braufshoht atpakat us Pprintschu-falahm, Konstantinopelei eepretim. Wehl nau noredsams, kas wiss tur wehl war isperinatees. Zo Bulgari, kā redsams, nebuht tā ne-apmeerinasees. Wini zelahs leeliskam kahjās un negrib eerohschus nolikt, kamehr buhs ari sawus brahklus Rumelijā no Turku juhga atswabinajuschi. Wineem tas nahht par labu, ka Bulgarijā schini laikā winu militschu spehks ir jau zaur Kreewu munstureem daudsmas pasfoklohts un war karawihru weetu ispildiht. Tee wisi nu ees pret Turku; jau winu nedetu bij 20 tuhstoschi karagatawi; par wadoni teem ir weens Petko, kas deht weenas noseedsibas, ko Turki pret wina mahsu isdarijuschi, ir swehrejis atreebtees pee Turkeem un to nu ari grib peepildiht.

Kā ari Sultanam ir wifadas dohmas, to reds is weenas siņas, kas tā skan: Sultans usdewis Baker Pascham steigshu gahdaht par Konstantinopeles nostiprinashanu; 2 mehneschōs grib to darbu isdarijuschi buht. Baker Pascham iknedetas janefs Sultanam siņas, zil tablu tas darbs jau isdarihts. — Kreewijas weetneekam firštam Lobanowam gandrihs katru deenu ir farunas ar Turku loelwesiru. Firšts skaidreem wahrdeem isfaka, ka wisa ta fajulshana Turkos zelahs zaur to nekahrtigu waldischana un ka bes Ciropas starpā nahlfchanas tur ne sawu laiku labā zelā ne-ectaps. Turki nemas wairs nepafs Ciropā.

Afganistanas Emira atbilda pee Englantes — tā raksta 16. Oktober no Londones — ir rupja un nepanesama. Ulimuschidā esohht tikai 15 leelgabali, ziti stiprumi neezigi. No Emira armijas mirst ar druudi ideenas pa 30 zilweki, Emirs nem ar waru rekrushschus. Bet ta buhs til tahda siņa, ar ko Englaudeeshi paschi fewi grib drohschinatees. — Emirs esohht it stipri apbrunojees un — kā tas nu pasaulē eet — ar smalkateem eerohtscheem, kas paschā Englantē taisiti, jeb ko pa datai Englante pati winam rohkas eespedusi. Gadus atpakat Englante Emiram schinkoja daudis kastes ar smalkahm slintihm un tagad Emirs peepehrt klahht slintis, kas Turkeem schini karā atnemtas un tila winam pahredohtas; schihš slintis nesen Englante paklusu peenefa Turkam un kad Kreewija par to subdsajahs, tad Englante atbildeja, ka tahs ir tahdas wezas mantas, ko priwatlaudis us uhtrupeem Turkam pahrdewufsch. Lai nu tagad Englante zeesch klusu, kad schihš paschas slintis eet atkal tablak us Afganistanu un greehshs reis sawus stohbrus pret paschu Englanti. Tā eet, kas zitam bedri rohht, pats tur eekriht. S.

Pehterburga ir no 1. September isg. g. lihds 1. Oktober f. g. pawisam aplohtu 876 karā eewainoti ofizeeri un starp teem isdaliti 911 tuhst. rubl. Ari tureenes dakteri nau sawus publītus taupijuschi, winus ahrstedami, kas no tam noredsamā, tā no wifseem eewainoteem tilai 3 ween sawās wahtis miruschi. Daudsi, kas wairs negeldeja preeksch aktiwahs armijas, ir karalangelejās weetas dabujuschi.

— Kā tagad par orientu maisahs un wahrahs, tad gan war gaditees, ka spehreeni izelahs. Domehr pehz „Golos“ dohmahm waretu gan wehl lihdselki rastees, kas starpibas starp Kreewiju un Turziju isnihzina. Turzija sper ne-apdohmigus sohtus, mums gribedama Riht-Rumelijā gruhitbas padariht, sohtus, kas winai reis daudsi waretu maksah. Weens pats tahds sohlitis jau peektittu, Turzijai peerahdiht, ka wina ar pilnu apsinu Berlines meera-deribu nau turejusi, bet to daschās weetas pahrlapusi. Ari muhsu karaspehks tagad sper drohschus sohtus Bulgarijā, Rumelijā un Konstantinopeles ap-lahrtne; warbuht ka tee wehl Sultanam un wina padohmnee-keem peepalihdsehs tikt pee prahta un winus pahrliezinahs, ka ar tahdahm wiltibahm un schihdu niseem neko ne-isdarihs un nefafneegs, bet gan it driht war wifu to, kas wineem Berlines kongresā peespreests, pasaudeht, lihdsahs tam sunam, kas pehz leelaka gakas-gabala tihkadams, ari to pasaudejā, kas tam jau bij mutē.

— Preeksch Batumas un winas apriaka ir Kreewu waldischana un teefas spehka zeltas. Starp Batumu un Poti brauz 3 reises par nedelu damslugi schurp un turp un wed brauzejus un fraktes. Jau tagad zitada dshwe redsamā.

— Pehterburgas awises, un tāpat zitas pa zitahm pusehm, spreesch un spreesch tagad par to leetu, no kuras dsird, ka waldischana to esohht nodohmā nehmuši, prohti to tabakas monopolu, tas ir par to eerikti, kur wifa zigaru un tabaka taisischana tittu waj nu no krohna pascha rohkās nemta jeb weenai weenigai kompanijai us renti isdohta. Gan krohnis zaur tahdu isrenteschonu eenemtu ikgadus sawus 60 lihds 70 miljoni rubl., bet no ohtras puses tohp us to norahdihts, ka zaur tahdu pakti tabakas audsinatajeem preeks un petua cetu stipri masumā, jo buhtu tik weens atpirzejs, kas ar pahrdewe-jeem dara kā gribedams, turklahst ari preze buhtu dahrgaka un gan ari flittaka, kā jau ari pa brandwihna paktes laiku brand-wihns bij dahrgs un mas labš.

— Generalis Todlebens, kura pahrnahkschana Pehterburgā bij nolikta us 18. Oktober, nau wis warejis tai deenā buht mahjā. Kad winsch ihsti buhs atpakal gaidams, tas nemas wehl nau noredsamā, jo tahs leetas Bulgarijā tagad tā sagrohsijuschahs, ka gan dasch laizinsch pahrees, kur no wina pahrnahkschanas wehl ne dohmaht newarehs.

— Schinis deenās atkal labs pulzinsch Kreewu dakteru ir nobraukuschu us Adrianopeli, ka war eestahst muhsu karalafaretēs Bulgarijā; ari leeli krahjumi sahlu ir us turenī nowesti, to starpā ihpofchi peeminami 1000 pudu linina.

— Dohnawas-armijā ir beidsamajā karaloka par drohsch-ferdibu kautinōs isdaliti pawisam 24 tuhst. Kreewu ordenu.

H. D. B.

Us Kurfemes mahzitaju sinodi nahza ari wehl weena leeta runās, kuras truhkums sen jau tohp manihš. Jelgawas zeen. mahzitajs Conradi zehla sinodei plaschakā runā to leetu

preekschā deht zekama ahprahstigo nama preeksch Kurfemes; winsch rahdija, ka tahds nams ir nepezeeschami wajjadšigs, kur kristiga mihlestiba schahdus nabadsinus nemtu sawā ap-gahdashanā un teem netruhtu nei dakteru nei dweheles ahrstes aplohschanas. Gan Jelgawas kolelijas lasaretēs ir weena nodala preeksch tahdeem, kas masā prahtā, bet schi lasarete nau tahda, ka ar to waretu meerā dohteēs; gan nu nesen wehl ari Tehrpata tahdu namu zehluschi, bet Tehrpata Kurfemei ir par tahlu. Tapehz atina par wajjadšigu, scho leetu rohkā nemt; iswehleja weenu lomisioni no 3 Jelgawas mahzitajeem, kas lai salasa wifas tahs wajjadšigahs sinas, zil mums Kurfemē tahdu nabadsinu buhtu; tahlak tee lai padohmus fakrahj no daktereem un ziteem schihs leetas pratejeem un wifus tohs preekschsohtus tai leetai sagatawo, ka tad nahkscha gada sine to leetu war tahlak wadiht, stahst norunās ar ritereschasti, pilsehtu un lauku waldibahm un raudsiht, ka ta preeksch tahda nama wajjadšigā nauda tohp panahkta. Katram, kas to eewehrojis, zil mas pee mums par nabaga ahprahstigeem lihds schim ir gahdahts, buhs tahs dohmas nahkschas, ka tā ta leeta newar palikt. Mehš preezajamees, ka schi behdiga buhschana ir sahhta zilahst un zeram, ka zeli atwehrsees un muhsu semite ari ar schahdu labdarigu eerikti paliks bagataka. S.

No Kurfemes deenwidus-wakara puses, mums raksta: Lauku augli schai gabalā daschadi pa-auguschu: Rud si ir swarigi lihds 134 mahrz. bet kweefchi nau wifai teizami grantasemēs. Tāpat ari meeschu granteenōs auguschu bija apspeesti un well tik tee labake lihds 105 mahrz. Lini un sirni ir tāpat zaur nakts-falnahm un faufumu zeetuschu; tilai ausas ir labas un ahbolina un seena ir bagatiba. Tahda ahbolina pilniba nau sen gadeem redseta. — Kartupeli bija teem, kam 14. Juli dabuja nosalt, knapi auguschu. Tā weenam fainneekam no 50 puhru stahdijuna til 60 puhri pa-anga un tee paschi ir sikhno auguma. Rudens fehja dabuja pee silta un leetaina laika brangi safelt. Selmens ir kā bees salsch dehis. Neekstu itin nelahdu schogad nebija. Par labeem bumbeereem maksaja uspirzeji lihds 12 rubli puhra. Schmaischu muischu ar 1450 puhrweetahm semēs, kā wehlah dsirdam, v. Rückmann kgs nau wis par 19 tuhst. rubl. pirzis, bet ir 21 tuhst. aismaksajis, tā ka nu teem Schmaischu 8 fainneekem tahs mahjas ar 1050 puhrweetahm semēs tilai par 24 tuhst. rublu atlika.

No Mas-Dahmas (Gramsdas kirspehle). Mas-Dahm-neeki atwadijahs Mai mehnesi no sawas leelmahtes, barone-nes Adelheid von Korff, kas 36 gadus Mas-Dahmas muischā, tai patihkamā, no kofscheem dahrseem puschkotā weetinā, dshwojusi. — No 1870. gada, kad winas laulahst draugs mira, 8 gadus leelmahte weena pati, kā atraitne buhdama, Mas-Dahmu waldija; bet nu wezuma un newefelibas deht wajjadseja winai Mas-Dahmu pahrdohst un atstahst. — Leelmahtes laulahst draugs bija zeen. barons Rudolf von Korff, ar ko tā 43 gadus laimigi, bet bes behrneem sadshwoja. — Relaika leelkungs R. v. Korff, 16 gadus ari Niswiku pagastu, kā majorahst-kungs waldija. Tiklah abeem pagasteem, kā ari muischu laudihm bija kungi sohsti labi, atraitnehm un nespehjneekem par usturu teedruwas gabalus dewa. Kungi ar saweem muischu laudihm dshwoja kā tehws un kā mahte ar saweem behrneem. Tadeht tur ari rets tahds deenestneeks

pats no kungeem atstahja; bet nofirmoja un sawas muhscha deenas nobeidsa. Mas-Dahmas muishä dahrsneeks sabija wisus 36 gadus deenestä; kutscheeris nomira 33 gadus deenestä sabijis un wagare ari lahduš 30 gadus par wagari bijis nomira, un jumprawa pee zeen. leelmahtes jau 42 gadus deenestä stahw. — Tas reti kur peedshwojams.

30. Mai schogad zeen. leelmahte atwadijahs ar skumjahm no jaukas meera weelinas, no sawas „mihlas“ Mas-Dahmas, un Mas-Dahmneeki sawai leelmahtei schkireetes uszehla 2 gohda wahrtns un wisi Mas-Dahmas fainneeki pawadija zeen. leelmahti jahschus wesele juhdsi semes-gabalu. Leelmahte aibrauza us keepaju dshwoht. Mas-Dahmneeki patur sawus fungus labä, mihligä peeminä. Lai Deews leelmahtes dshweswakaru ar spohscheem faules starineem apspihdina un winu swehti! —

E. F. S.

Veela brehka, masa willa. Jau sen eopreekschu bij pa muhsu apgabalu isfludinahts, ka 8. Oktober A. basnizä D. dseedataji dohs garigu konzerti. Utnahza noteiktä deena, konzertneeki sahka braukt, tä ka wisa seme ribbeja, wisi bij puschkoti ar schleisem un bantehm un falosijahs pee S. A. krohgä. Birmais darbs bij, pee krohga durwihm papihru peesist, kas rahdija, kahda andele schodeen te sahkses. Wehl laudis nebij no basnizas isnahkuschu, kad jau krohgä biletu pahrdohschana sahkas. Gaudihm tika ceteiktä, lai tik steidsahs biletes few eegahdatees, jo efoht jau 1000 gabali isdohiti un kas ilgaki kawehs, tam peetrubhs basnizä labas ruhnes. Pehz beigtas deewakalposchanas dewahs wisi konzertneeki us basnizu, pee durwihm bija fargi nostahditi, kas lai wakte, ka neweens bes biletes ne-ceteek eekschä. Basnizä tika laktes schkehrsam pahrnaglotas, lai buhtu pirma klase no ohtras schkirta, tad tika wehl krehsti nesti preeksch kungeem. — Bet tawu brihnumu! Us basnizu wairak neatnahza, lä tik 2 kungi un kahdi 25 ziti klausitaji; deewasin kur tee 1000 bij palikuschi? Ru sahkas dseedafchana, — klausijames ausis peeschkeebuschu, bet atkal jauni brihnumi! Isdredam tik tahdas dseefminas, kas jau te sen pasihstamas un tä fakohit jau gluschi apdulufchas, turklaht wehl tahs weeteetas noslidheja no riktigä zeta. Solo balsam gahja daschurais tik plahni, ka schehl bij us wina mohlahm klausitees. Sinams, schee dseedataji ir gandrihs wisi wehl tik eefahzeji un ikkatriis eefahkums ir gruhst, bet kam tad scho laiku gekibu lihds dshyt un lauschu preekschä tuhda jau par skunstneekem isflawetees? Kä tad war drihstehit gaisä laistees, kad wehl nau spahrni dihguschu, jeb lä war tahdu dseedafchana ween jau par konzerti isfludinaht un par to liktees aismakfahit? Tä tik ir naudas iswilschana, kas neween fewi, bet ari zitas labakas konzertes pee laudihm sliktä flawä leel. Ja kas grib tahdas skandinahit, tad lai dara to par welti, bet ne wis par naudu.

B.

Is Mundales mums raksta: Pee muhsu lauku raschojumeem superfosfats peln atkal usflaweschana; jaunös mehslös sehta labiba tik dauds ne-isdewa; ari pee tagadejahs rudena sehjas nomanam, ka superfosfats aisdohito naudu pitnigi atlihdshnabs: jaunös mehslös — wiswairak weeglä semä — teel kapahts, bet superfosfatä ne. — Kä jau zitur, ari schä atkal pehz trihs gadeem us jaunu pagasta amata-wihrus wehlehs, nosweedihs, jeb pametihs, kur jau atkal daschadu stihminu netrubhs. Bet mehs gribam tizeht, ka pee mums tahdi nerasees, lä Janzis,

kas par kartupeleem un raibo reibamo nenni gribehs balsotajus uspirkt.

Meschotne pehdejä laikä ir daschas pahrdrohshas sahdsibas notikuschas, kas mums deewagan reehj. Lai saglischas warelu drihsak nokert, Meschotneeki isfoklijuschu 200 rbl. tam, kas par schihm winu sahdsibahm kaut kahdu sagli skaidri peerahditu.

B. J.

Raibahsmuischas Breetula jainneekam to nakti us 27. September nodega rija. Lihds ar ehlu sadega salmi, pelus, dehti, aptehsti bakki, kartupehi, ne-isslausti lini, kurus fainneeks deenu preeksch degschanas rijä bij eefehris. un labs krahjums zelmu. Rija bija tikai kahdi 5 gadi weza; jo 1873. g. pirmo reis nodega un nu jau us ohtru reis. Sirsnigi waram Krohtes baronam v. Grotthufs k. pateiktees, jo winsch jau trefchu reis mums ar saweem ugunsdshschameem eerohtscheem ir lihdssejis.

Bahri mehneschus atpakal (10. Juli) Strohku Bez-Kaleja fainneekam nodega zulkustaki un laidars ar 8 wesumi feena. Uguns tur bij zehlees no tam, ka 13 gadus wezs zuhlgans no kehka degoschu ohgli isnesis un paschohbelä peekuhris, tä ehkas weena pehz ohtras leefmäs aigahja. Sehns pats wisu isteizis lä uguns zehlufehhs, un stahw tagad Aisputes wirspilsteefas ismekleschana.

—e—

Bauska gadu no gada peenemahs leelumä un wehrtibä. Maso nameku weeta zelahs leelas, kohshas, diwtahschigas ehkas. Bet ari tee paschi wezeer nami, kas preeksch pahri desmit gadeem tik 2 tuhst. rublus makfaja, tohp tagad ar 20 tuhst. rubteem aismakfati. Turklaht jabrihnabs, ka dasch schihdinsch pehrf, buhme un taifa, kuram mas ween to kapeiku pee dwehesles. Leelaka andeles data atrohdahs schihdu rohkas. Muhsu Bauskas schihdini ir ismanigi un ruhpiigi dshwneeki, kas agri zelahs, wehlu eet guleht, dauds strahda, mas ehd, dauds krahj, mas tehre; tomehr dascheem ar to wehl nepeeteek, tee ranga zitadaka wihse bagati tapt. Isgahjuscho nedel polizeja apzeetinaja 5 schihdus — to starpä 4 brahlus — deht neriktigas papihra naudas. Muhsu polizeja bija pee tam deewagan ismaniga. Apsehda peepeschi weenä reisa wisu tschetru brahlu dshwoklus, un smalki jo smalki mekledami atrada pee weena pagrabä eeksch buteles 5 neriktigus diwid esmitpeezurublu gabalus. Pats schihdinsch nebija schini brihdi mahjas, bet polizeja tam bija us pehdahm pakal. Zelgawas bahnuši tai laimejees kundsinu rohkas dabuht un to laimigi tehwiä pee sawejeem pahwest. Schis bija dauds pa pasauli feerejis un ismekleschana stahwejis. — Muhsu apgabala schinis deenas atkal wairak nelaimes zaur ugunsgrahkeem atgadijuschas. Beidsama Septempera nakti nodedsa Zohdes reisneek mahju rija ar wisu dams-kulamä maschinä iskulto, tani kalltedamo labibu. 4. Oktoberä nakti nodedsa atkal Schkehpin-muischas Kautschu-Mekon mahjahm laidars un klehst. Sadedsa 43 aitas, 11 gohwis, 5 sirgi, 1 kumelsh un 5 zuhkas. No klehsti atradsamahs labibas ari newareja neko isglahbt. Skahde ir leela, bet zeresim, ka Bauskeneeku palihdsiba ari nebuhs masa. Dohmä, ka uguns schä buhtu peelikta.

11. Oktober wakarä nogahja ar ugumi Bez-Saules Sni-pen-Disnu-mahju rija. Rijä bijuschu lini eefehrti.

Muhsejais.

Dignajas Debeštrohgs 8. Oktobar ar uguni aigahjis un jadohma, ka zaur laundaru rohkahm, jo uguns gahjis no ahreenes us eefšheeni. Lihdšfadegufchi 3 gohwis un 2 ſirgi. To paſchu wakaru ari Kaldabrunas eefwehtamo-behruu ſkohlā nodeguſi.

No Riĥgas. Tahs us nahloſchu waſaru gaidamahs Baltijas ſeml. iſtāhdes komiteja ruhpejahs us tam, ka ari maſgruntineeki ſchāi iſtāhdei ſipri peedalitohs; deht ſchihš leetas buhſchoht ar tahm ſchur tur paſtahwoſchahm ſemlohp. beedribahm farakſitees, ka waretu ſawā komitejā eedabuht lohzehtus un darba weizinatajus ari iſ maſgruntineekem. Tāpat gahdaſchoht ari par to, ka iſfludinajumi iſnahts ari Latweeſchu walodā.

— Preekſch nodeguſcheem Tſchabſtatē ir preekſch tam ezejtai komitejai no wiſahm puſehm par to laiku no nelaimes iſzefſchanahs lihds 17. Oktobar ſ. g., tas buhtu wairak kā 4 mehneſchōs, pawiſam peefuhtiti 30,959 rubl. 67 kap.; no tam ir iſdohti preekſch daſchadahm palihdſibahm truhkumuzeetejeem 22,658 rubl. 84 kap., tā ka wehl atleek 8,300 rubl. 83 kap., no kam wehl tahdeem palihdſibu paſneegs, kur komiteja redſehs, ka pateſi wehl waijadſehs. — Riĥgas kaufmanim Wolſchmidt k. ir Pariſes iſtāhdē peefpreekſti diwi ſelta medali.

Wilande. Turenēs ſtaziona turetaja Klinke k. dahrsā wehl 16. Oktobar ſtahwejuſchās 5 abheles pilnōs ſeedōs; wiſas 5 ir ſchowafar bagatus augtus neſuſchās un wehl nupat pee weenas kahdi ahboſi karajuſchees. — Tahdas wehſtis dſird ſchoruden no dauds malahm, ir pat no ahſemehm. Bet leekahs, ka auglu-lohkeem ar ſchahdu iſtāhteſchanohs nu ſchogad peetikš, jo aukšs jau metahs un ſeema drihšween ſawas teeſibas peepraſiſees.

Sewastopolē Turki, kas us mahjahm dohdahs, ſalaſotees tur tahdā pulkā, ka nereti pilſeha walidiba nemaſ neſin, kā teem wiſeem kohrtelus un uſturu doht. Bij daſchudeen pee 18 tuhktōſchi ſun wairak ja-uſnem. Pee Turkeem eſoht ari pamanitaſ daſchās Kreemu ſeewas, kas eimoht lihds. Tohp nu iſmeklehts, waj tahs ir Turkeem apprezetas, jeb til waſadamees lihds blandahs.

No ahſemehm.

Berline. No dauds puſehm baſchijahs, ka ſozialiſtu-li-kumu eewefchana beſ dumpja un preteſtibas nebuſchoht iſdarama. Tagad nu peedſiſho, ka tahda bailiba ir bijuſi tihri par tuſchu un aukſtu. ſozialiſtu-beedribas teek uſzeltas un winu awiſes aiſleegtas, beſ ka jeklahda pretteſtiba buhtu manama no winu lohzehtu puſeš. Tikai Dresdenē kahda ſozialiſtu-beedriba iſſchſirdamees ir nodſeedajuſi marſeljehtſi (Franzijas brihwibas dſeefmu), pee ka wini ari nemaſ nau trauzeti, bet atkants, lai nu lai ari wehl beidſoht labi iſdſeedajahs. Dſirdeſim, waj us preekſchu ari wehl tā meerigi iſtureſees.

Wiĥne. Beſarabiju uſnemoht Kreewija ir pawehli iſlaiduſi, kurā noteiktš, ka buhš peenemt Kreewijas-naudu un apfohtihš, ka us preekſchu tur ari eewediſchoht Kreewijas teeſubuhſchanu. Gedſiſwotajeem ir nodohſchānās atlaiſtas lihds 1. Janwar 1879. g.

Ari Spanijas galwas-pilſehatā, Madridā, 13. Oktobar weens beſdeewis breeſmu-darbu iſdarijis, ſchahwis ar piſtoli us Spanijas kehniinu Alfonſu, kas patlaban ſawā galwas-pilſehatā no zela nahdams eejahja; ſchahweens ir aigahjis garaim; ſchahwejs, weens 23 gadus wezs muzeneeku ſelliš, tika

tuhdat ſakerts un kehdešs likts. Wiſch neleedſahs, ka peeder ſozial-demokrātu wirtnei, kuru darbs us tam iſeet, wiſu paſtahwoſchu kahrtibu paſaulē ar kahjahm ſamihht.

Wiſſbahdē nomira 16. Oktobar Kreewijas iſtāis ſtāhts-rahts Th. v. Grimm ſawā 73. dſiſhwibas-gadā; wiſch ir bijis wairako Kreewijas leelſirſtu audſinatājs un ſkohlōtājs.

Madridē. Spahnijas kehniinſch Alfons dabuht no wiſahm walſis malahm padewibas-raſtus. Wahzu keiſars Wilhelmš winam telegramu peefuhtijis, kurā iſſaka ſawas ſirſnigas laines-wehlefchānās, ka Deewš kehniinu ſchehligi iſglahbis no ſlepkawas rohkās. Slepawas iſklausinaſchāna noteekoht wiſā kluſibā. Wiſch ir iſteizis, kā kahda Pariſes awiſe ſino, ka eſoht dauds laſijis awiſes par Hōdeli un Nobelingu un zaur tam wiſwairak uſmudināhts us ſcho breeſmu-darbu.

Londone. Ka Englantei zaur tagadejo nemeera gaiſu ſawas leelu leelahs raiſes, to jau katris deewšgan noproht; tagad nu wehl nahk klahht, ka ari ar andeli ſahl jau ſchlohbitees, jo no dauds puſehm dſird, ka ſabrikanti wairak tuhktōſch ſtrahdneeku atlaiduſchi, ziti atkal wineem lohni pa labu teeſu paſemojuſchi, — un tad praſa, kas wiſš pee tam wainigs, tad ja-atbild, ka zits neweens kā Englanthe pati. Tik ilgi wina laſijahs un beſejahs, kamehr dabuja laſchki, un wehl it prahwu braſlenu! —

H. D. B.

Kaukaſijā, Tiſliſas tuwumā; ir dauds petrolejas awoti, bet teem ſabrikanteem tur wehl ne-iſdohdotees ſawu prezi labi iſſkaidroht. Bet zerams, ka ari ſcho ſkunſti drihš eemanitees. Tad peewedihs mums deewšgan petrolejas iſ muſſu paſchu walſis. Neſen nogahja us Tiſliſu, us ſcheem awoteem, 15 katlu rati, kas bij ahſemēs taiſiti un kas ir tā eerikteti, ka winus pekleij ar petroleju pilnūs un wed tad pa dſelſzeli, kur grib; nei tee bihſtahs uguni, nei kas tur iſtef.

Par Afganistanu runajoht, ar ko tagad Englantei karſch preekſch durwihm, tohp tee rohbeſchu zeetokſchmi un kalnaju wahrti mineti, kas Englandeſcheem war ſuhru gruhtu darbu dariht. Tā ihpaſchi tee 2 wahrti: Kiber un Bolan. Kā 1812. gadā Napoleona lepna karapſehka atlikahm bij Kreewijā pee Beresinas upes jaſlihtſt un janihht, tā Englandeſcheem jau weenreiſ, 1839. gadā ir behdigi iſgahjis taiš Kiber wahrtds. Zaur ſcheem wahrteem wed tas leelaiš zefſch no Indijas, Beſchaweras us Kabulu, Afganistanas galwas-pilſehthu. Tee ohtri, Bolan wahrti, ir no tā laika, kamehr Aeta pilſehšs ir atnemtš, tagad Englandeſchu rohkās. 1839. gadā Englan-tes karawadonis Keans dewahs zaur teem Bolana wahrteem, winam bij 9500 ſaldati un 80 tuhkt., kas ar weſumeem pakal nahza. Schee Bolan wahrti ir 13 juhdses gari, lihkmoti, ar ſtahwahm ſeenahm, platumš eet no 4 werſtes lihds 140 pehdas; haribas un uhdena ſchini zekā truhkt. Kad 1839. g. 6. Merz Englandeſchu karapſehks pee Dadur kalna nonahza, bij wiſa prowjante jau pee gala; wehl 6 deenas us preekſchu eedami tee nonahza Aeta, bet wiſi weſumu lohpi un muniſija bij zekā palikuſchi. Aeta nekahdu uſturu neatraſdami tee dewahs wehl 30 juhdses tahlak lihds Kandaharai. Kalnaju tautas wiſā ſchini zekā Englandeſchus it ne zil neaiftika, wiſš pohšs radahs gandrihš weenigi zaur gruhtu zeli. 12. April peebedrojahs Englandeſcheem weens palihga ſpehka no Schaka Schoaſa, tā ka teem nu lohpa bij pee 10^{1/2} tuhkt. karawihru, bet weſumneeku ſkaišs bij jau us treſcho daſu pamafinahts.

Karawadonis eenehwa nu gan ari ar scho masu spehku Randaharu un Gusnu un Emirs Dost Mohameds behda un wina galwas-pilschets Kabula krita Englandeeschu rohtas bes kahdas kauschannahs; ta nu litahs Afganu karfeh laimigi nobeigt. — Pastarpahn ohtrs karaspehks no generala Wade wadihts bij zaur Riber wahrteem gahjis un wispirms atduhras pret Afganeeschu wareno zeetokfni Mimuschidu, kas ka ehrglis tup nepec-eimama kalna-raga un walda par to zeku leija. Mimuschida ir tas pilschets, kur Englantes nosuhitee lungi ari tagad tapa raiditi atpafal. 1839. g. generalis Wade ar saweem kahjineekeem apsehda scho pilschku, kur Emira dehs Albars turejahs, un tad lika to ar leelajeem gabaleem apschaidiht; pilschets tika eenemts. Bet Albars isbehdsis turejahs us turpmaka zela duhschigi pretim, tomehr generalis Wade atsneedsa Kabulu. Bet ka Napoleona nelaima Maslawâ sahkhahs, ta Englandeescheem Kabulâ. 26 tuhstoschi krita kalnaju schekhlumâs, pa pulzinam no Afganeescheem apfauti, wehl leelaks pulks apmira bada un sala, jo fals schini 5000 pehdas augsta semê ir seemas lohti bahrgs. No wisa lepnâ Englantes karaspehka atlika toreis tik weens weenigs wihrs, kas Zelalabadu atsneedsa un to sinu pahnesa, ka wiss Englantes karaspehks Kabulâ ir pagalam. Schis pohsts radahs zaur wisu to grubtu kalnaju zeku un zaur Kurd-Kabul kalna-wahrteem, kas stahwas seenâs un 1 juhdsi gari, kur zaur widu wehl gahschahs dsilsch, lohti straujsch kalnu strauts. Dê 8. Janwar leelais pulks Englan-deeschu apgula, 9. Janwar zitas atlikas padewahs Albar kanam. 12. Janwar beidsamee kalna schekhlumâ eeklihduschî, kur zelsch bij ar zelmeem un almineem peegahsts, atrada sawu galu. — 1849. gadâ Englandeeschu generalis Pollocks atkal ar jaunu spehku gahja pret Riber wahrteem, bet atkal pee Mimuschidas tika breefmigi sakauts. Tahs ir nejaukas atminas Englandeescheem, kas nu atkal grib scho paschu zeku staigah. Gan nu tagad Englandeeschu karaspehks buhs zitads nekâ preefsch 30 un 40 gadeem, bet ari Afganeeschi ir gudrakl un spehzigaki, nekâ toreis. Tapehz nau ko brihnetees, kad Englante wehl wikwisadi islohkajahs, pirms kai skahbâ ahbolâ kohsch.

Afganistanas Emirs Schir Ali, ka jau sinojahm, karu mandams nahkam, bij Septemberi tohs wezakohs no wisahm tahm tautahm, kas apafsch wina wirswaldibas stahw, ap few sapulzejis. 42 bij atmahkschi un bij eekohrteleti ahrpus Kabulas ihpaschâs lepnâs teltis. Schir Ali, no wiseem saweem ministereem un generaleem pawadihts, nahza winus tur apzeemohl un teem isfajija, ka warenahs Kreewijas Keisars esohl pee wina sawus sulainus bijis atsuhitjis, kas lai tahs pastahwoschâs draudibas faites apstiprina. Beidsiht Schir Ali prassija, waj winsch pareisi darijis, Kreewijas atsuhitohs tik laipni usneudams. Wisi atbildeja: „St pareisi!“ Tad Schir Ali pawehleja, lai wina kanzleris pastahsta ko par Kreewijas leelo waru un tad pats fajija: „Tad nu cita pee saweem brahkeem, twineet sawus sohbinus, asineet sawus schekhpus, fedlojeet sawus sirus un esheet gatawi, ka, ja man Zuhfu wajjadsetu, wareet labi brunoti eet kara un sawas semes eenaidneeku nokarohl.“ To fajijis Schir Ali dewahs prohjam un wezakee atsweizinajuschees gahja mahjâs, pohstees us karu pret Englanti.

S.

Wisjannafahs stas.

London. Bagatajs bankiers Rothschilds idohd Egiptei spraz. aisseenejumu, kahdus 68 milionu leelu. Diwi no Indijas firsteem, Arides tautas waldneeks un Salar Dschungâ, apfohljuschees Afganistanes kara eet pa Englanti un schai doht saldatus un naudu. Waldiba nospreedusi emiram wehl suhtiht beidsamo rakstu, kura pagehr, ka Schir Mijam buhs Englanti pasemigi noluhgt, Englantes komiksju laipnigi sareemt un wisus raksta isteiktus peeprassjumus ispidiht. Gatawojahs us karu.

Zelgawa. Nakti no 18. us 19. Oktober laupitaji usbruka widu pascha pilschta, prohti katolu eela, pulskentaisitaja Gordona namam un taisijahs wisus pulskentus isplindereht. Kahdas pulsksten 2. nakti eet naktisfauzeis Sanders Wihstols namam garam un redsedams ka wairs nau labi, aishwehl no ahrpufes nama durwis un tohs zeeti turedams swilpo pehz palihga. Laupitaji newaredami durwis atplehst walâ, isdauhja lohgu, kas pahrtahm durwihm un raudija zaur scho ispruft. — Kad Wihstols ar sawu rangu sildams to nelahwa, tad rashaineei isdewa no rewolwera 3 schahweenus: naktisfauzeis no 2 lohdehm trahpihts pakrita un ta sagli dabuja no nama ismuht. Us eelas stuhra wineem metahs naktisfauzeis Gutbergs pretim, sakampa un nogahja weenu no wineem pee semes, bet tē ir winsch dabuja schahweenu, ka nokertais bija japalaisch walâ. Gutbergs nau tik dikti fahschauts, lohde no plezeem jau iswilfta, bet Wihstols dabujis weenu lohdi zaur muti, ohtru mugurâ eekschâ un gul flims skalplazi. Dakteri lohdi wehl newareja atraht, bet tomehr zere wiau isdseedinaht. Pateiziba un gohds lai ari tē zaur awisehm tohy isteiktis Wihstolm un Gutbergam, ka sawu grubtu un ihpaschi schais laikds bailigu amatu tik sirdigi un ustizigi, ir sawu dsihwibu neschelodami lohpuschi.

R. S—j.

Daschadi notikumi.

Tabiawâ, pee Kenigsbergas, schinis deenâs weens atstamneeka saldats, 98 gadus wezs, eestahjis zetortâ lauliba, wina jaunâ seewina bij 56 gadus weza. Kad winu jautaja, kapehz tik wezs wehl grib prezeetes, tad winsch atbildeja: „Lai jau ir, ka Deews to nolizis, mans tehws ari beidsamo reis pee laulibas bij 100 gadus wezs.“

Atmaksja par sliktu prezi. Amerikâ, Nu-Jorkâ, nesen laudis redseja, ka weens nehgeris gahja gar weenahm bohds durwihm schury un turp. Lectus nelija, bet nehgeris tureja pahr galwu iszeltu weenu lectuschirmi, kam tik tahs ribas bij atlikuschas, wirsu bij ussprauts wirsrakts; tahds isflatahs Jansona bohdes pirmahs sortes lectus schirmis pehz 6 nedelu wallaschanas. Kaufmanis wisu preefschâ issohbohts fuhdseja pee teefas, bet nehgeris atrahdijahs, ka winsch tik taisnibu isfludinajis. Jaunpirktais schirmis pehz 6 nedetahm bijis lupu lupâs; winsch prassjis no kaufmana atlihdstinaschanu, bet wolti. Tapehz winsch atmaksu nu nemotees pats. Teefa atrada winu par newainigu un nehgeris gahja atkal ar sawu iszelto schirmi gar Jansona bohdi zeereht. Ari pee mums waretu daschu fabrikanu it labi ta nostrahpeht.

Amerikâ, Nu-Jorkâ, ir weens saglis peekerts, kas gredsenus, pulskentekhedes un zitas selta un sudraba leetinas sadstis un tahs sawadi gudri sinajis paslehpt, prohti winsch tahs norijis, ta ka wisa kratischana nekâ nelihdsejusi. Bet polizeja ar apteeka palihdsibu sinajusi tomehr sagla paslehpmumus gaismâ isdabuht.

Bosnija schini karà Austreeschi bij reis sakehruschi 2 Turkus un 1 Schihdinu, kas bij par spioneem jatura. Drihs ari spreedums bij gataws. Turkus jau bij pakahruschi, te ari Schihdinam lika striki ap kaku un weda us karatawahn, bet beidsamaja azumirli nahza no karakohrtela ta fina, ka schis Schihdinsch esohht newainigs, un lai to laisch walà. Striki tam nu nonehma un dewa blaschkiti, lai isbailoto dwehseliti eespirdsina. Schihdinsch, Lipman Feigels, bij ari atkal drihs behdas aismirsis un wina pirmais wahrs bij us to wirsneeku, kas pee Turku noteefaschanas klagt stahweja: „Sakeet, zeeniges generale kunges, ko Zuh's ar teem wezem pluderem no schi diwe pakahrte palaidneekle dariset? Kad Zuh's wine lupates lehti pahrdohset, tad es tahs gribe atandeleht.“ Schihdinam ir pat us karatawahn wehl ruhpeja andele.

Parise weena mahte, kurai buhtu wairaf klajees mahja palikt, bij usdohmajust 15. Oktober ar balongu gaisa kahpt. Un tur uskaphuschai tai peenaklusi stundina, ta ka brauzejeem bij steigfchu jadohdahs atpakal semè. Bet wehl zekà esohht mahtei peedsima mas dehlinisch. Tas tatschu ir ihsti „augsti dsimis“ sauzams.

Nams ar balkonu.

„Sulain', zil man jamakfa?“ „Luhgtu! — tas buhtu 40 kap. — tad 60 un wehl 50, kohpa 1 rbl. 50 kap.“ „Schè jums Zuh's nauda un ari wehl klagt dseramnauda. Ardeemu!“ To fazijis pazehlahs Grewinsch lihds ar sawu seemu us mahjahm dohdamees is gastuscha dahrsa, kurà wisu wafaru bij pawadijuschi. Kahdu laiku tee klusi weens blaku ohtram staigaja, til pa brihscham Grewineene smagi nopuhtahs. Weidsohht ta eesahka runaht un fazija: pusohtru rubuli! un wehl 15 kap. dseramnaudas klagt. — Redsi, mihtais wihrin, kad tu man reis klausitu, tad no schihs naudas, ko katru wafaru isdohdi, — un tu fini, ka til dauds isdohht nespehjam, — meh's labu grafi waretum aistaupiht.“ „Katru wafaru!“ fazija Grewinsch it ka aistiktis. „Kam tad tuhdat til dauds peeleegi? Tu fini it labi, ka wafar til 1 rbl. un 20 kap. aismakfaju.“ „Ja meh's mahja ehstun, tad teescham til dauds ne-ufetu.“ „Bet, mihtaka, es jau newaru tagad tahdòs jaukòs wafaras wafaròs istaba apspeestà gaisa nosmak! Sawas weselibas deht man pehz deenas nastas un karstuma ir wafaròs lauka wehsunà ja-usturahs.“ „Nu tad nohmam naminu ar dahrsu, tur tu atradisi wisu, ko tew wajaga, un wehl aistaupisim dauds naudas.“ „Tew arween ta pati weza dseesma! Tu gribi, lai es pehz wifam gruhthahm un puhlehm bes kahda laika-kawekta weens pats fehshu ka zectumneeks? Ta buhtu ihsta atpuhschanahs!“ „Weens pats? Waj tad es ne-esmu pee tewis?“ „Mihtaka, meh's abi til ka weens esam.“ „Lai nu ari ta buhtu, Grewineene fazija, tad tew wehl zitu padohmu dohschu. Ismeklesimees pilsehtà wisjaukaka weeta mahjokli, kur ohtra tahscha ar balkonu. Redsi, us balkona tu teescham atradisi wisu, ko tawa firds wehlahs. Tad waram starp sawahm 4 feenahm arween mahja palikt un tomehr wehl apakfch klaijas debes wafarinas ehst, ari ar daudseem, kas tur weenumehr garam eet, pehz patilfchanas parunatees.“ Taws padohms, nau smahdejams. Bet to jau tew eepreksch faku: ja meh's tahdu ruhmi neatrohdam, tad —

nau ko steigtees.“ Nu nopeetni zaur pilsehtu staigaja mekle-dami pehz tahdas weetas. Bet schi nebija wis til ahtri atroh-nama, ka to bija zerejuschi. Wifs, ko lihds schim bij usgah-jusch, nebija pa prahtam, dascha weeta bij par dahrgu, jeb par masu, zita atkal par leelu, un ja wifs bij pa prahtam, tad atkal balkons bija par masu. Wehl wineem ilgi deenu no deenas bij jamekle, gandrihs neweenam namam negahja garam, te reis pehz 2 mehnescheem tiko atrada tahdu ruhmi, kahdu wehlejahs. Lai gan ta pati wehl nebija ihsti pa prahtam, un pee tam til dahrga, ka ari wifai gastuscha dsihwei atfakohht mas ko wareja zereht pataupiht, pee tam ari bij us nohmneeku paschu rehkinumu no jauna jatapseere, tad tomehr tai bija balkons, ar kuru wareja paleelitees, ihsti ruhmis un us to labako eerik-tehts. Grewinsch jau ari bij apnizis tahlak mekleht un tadeht flehdia ar nama ihpafschneeku kontrakti.

Pirno Oktober Grewini eeruhmejahs sawa jaunà mahjokli. Lai gan schis nebija til glihti eeriktehts ka weza weeta, tomehr schim bija balkons! Tadeht ari wisu zitu peezeeta. Pati bija wifai laimiga, ta prata katru weetinu us to labako eerikteht. To istabu, kas balkonom it tuwu bija, eerikteja par ihsto mahjokli. Rudeena deenas gan wehl bija deewegan mihtligas un filtas, tomehr lauka us balkoni sehdeht jau bija par aukstu. Bet nahkofschu wafaru ar Deewa palihgu, kas tas buhs par preeku?! Jau palika deenas arweenu aufstakas, un Grewinsch negribedams salt, pawehleja, ka no rihta lai krahfni eekurina. „Ko, rihtu?“ fazija Grewineene brihnidamees. „Es jau fen leeku kurinaht.“ Pats peegahja pee krahfnes raudsiht. „Pateesi, itin filta! Tad gan seemu schi istaba buhs gruhthi peekurinama. Geschu tuhlt pee fainneeka, lai leek krahfni par jaunu zelt — — —“

„Ja, redseet, mihtais kunges,“ fazija nama-fainneeks, „tahda istaba, kur balkons til tuwu klagt, jau newar filta buht. To lauka durwis nau ta notaisamas, ka nemas aufstumu nelaisch eekschà. Tee kungi, kas preeksch Zums te dsihwoja, seemu tai lambari nebuht ne-usturejahs. Tadeht jums til ari to padohmu waru doht, ka tapat darat, jo zitadi warat kreetnas kaulu-fahpes guht, ka nesinaseet, kur glahbtees!“ „Tà? tas ir deewegan flikti!“ „Bet par to Zums atkal wafaru te jo jauka dsihwe, kas wifas seemas gruhthibas pilnigi atswer. —“ Seemu nahzahs deewegan gruhthi pawadiht, pat tas weefibas wafars, kurà Grewinsch katru seemu reis sawus draugus pee few sa-ainajaja, bija ja-atmet deht masas ruhmes. Bet wini panesa wisu pazetigi, apsinadamees, ka teem balkons, kas wafaru jo leeti derehs!

Nebija wajadfigs lihds wafarai gaidiht, jo jau Februara beigàs atmetahs kohfchas filtas deenas. Wisi jau gahja zee-reht, bet Grewinsch jau sehdeja us balkonu filtas drehbès eeti-nees un kassu dserdams. Nu deenu no deenas eesahka winu mahjoklis teem jo patihkams palikt, lai gan tagad tiko seerendel-stundu us balkoni wareja kawetees. Sinams daschas pahrlabofchanas ari wehl pee balkona bij isdaramas, ka andekla schir-mis, kas lai saules karstumum notur, ari seemela rihta pufè glahsu seena, kas lai aufstohs wehjus notur, bet zitadi bij wifs pehz patilfchanas. Mai mehnesis tuwojahs, kohkeem jau lapas is-plauka un Grewinsch katru wafas-brihdi nu til ween us balkonu pawadija gan atdufedams, gan ari ehdsams un smehledams. Daschu garam eedamu pasihstamu tas no augfchenees sweizinjaja,

un ja fchis tad waizaja, waj Grewin kungs të dshwojoh, tad jutahs të gohdinahts, ka ne 100 rubl. tai weeta newemtu. Drihs ari ta wehsts par wina jauku mahjokli ispaudahs pee tuweem un tahleem pasihstameem. Pirma, kas nahza ihsti pahreezinates, bija Zuhlite, Grewina brahla meita, meitens jau pahri par labeem wihra godeem, un turklaht wehl lohti slimiga. „At, kas jums të par jauku dshwi!“ Tee bij tuhliit winaas pim mee wahrdi eenahloht. „Ja, kas to spehji. It kà paradihse Zuh të dshwojat! Es zeru, ja fche arweenu waretu buht, tad ghuschi atweselotohs!“ Grewinsch zaur tam atkal jutahs të gohdinahts, ka sawu brahla meitu reisu reisahm usajzinaja, lai tik nahloht jo beeschi fche us balkona isdusfetes.“ Zuhlite nelikahs to diwireis teiktees, jau ohtra rihta it agri ta bija klah, fazidama, ka rihta-gaisis tai jo patihkams. Pusedeenas ta gan labpraht mahja eetu, negribedama fche par nastu buht, ja tik faule tik karsti nespindhedu, ko fchi nebuht newarohht panest. Ari peemineja, lai winaas deht no eeraftas dshwes netrauzejotees, bet lai të leekotees, it kà winaas të nemas nebuhtu. Eht wina dauds ne-ehdoht, tadeht ka newarohht neko panest, ar kahdu baloditi jeb wifinu tai jau deewegan peetiftu. Pamasam të wina eekohrtelejahs us balkonu tai wislabakà stuhri, few kifenishus aissikdama un ligidu few jo mihkstu daridama. Sche garus mihlestibas-stahstus lastja no rihta lihds wakaram. Grewinsch to redsedams gan pa brihscham farauza peeri, bet balkons jau bija tik ruhmis, ka wehl wareja istift. Newar faziht, ka Zuhlite par wifu labu buhtu nepateiziga rahdijusees, ta turpreti weenu deenu leetus dehl newaredama lauka sehdeht, apmekleja sawus pasihstamus, un pee teem buhdama slaweja zil sinadama Grewina jauko mahjokli ar balkoni un wina leelo laipnibu. — Winaas slaweschana nebija wis wehja runata, drihs ta wehsts ari ispaudahs stary Grewina radeem, dauds draugeem un pasihstameem. Tee nu drihs zits pehz zita lihds ar sawahm gaspashahm un behrneem nahza Grewinau apmekleht, wif ap-luhkoja balkonu un to slaweja zil sinadami. Pee wakarinahm weens no weeseem fazija, ka us balkona buhtu branga kahrshu spehleschana, to të waretu it labi il deenas dariht; tuhda wif ziti tam padohmam peekrita un sohlijahs jau rihtu pat to eefahht. Ziti meerinadami Grewineem fazija, lai winu dehl neko dauds neraugohht preeksch wakarinahm, kà: bischi sweest-armaisi, us to wehl ko wirsa, ari kahdu glahsi alus un dahrsa auglus, tad jau peetihshoht.

Nahkoscha wakarà jau bij salafijusees kahdi desmit weesi. Wini gan faspeedahs jo beeschi, bet neba us balkoni war tahdu ruhmi gribeht kà leelà sahlè. Sinams, kahrshu spehleschanai fche nebij weeta, jo tiko kahds wehjinsch eepuhthahs, të wifas kahrtes bij pagaldè. Tad nu eewilkahs spehletaji no balkona istabà un durwis wakà atstahja. Tà tad schodeem gan wif pehz kahrtes gahja, tikween Grewinsch kahdus pahri rublus bij paspehlejis, bet ar to meerinajahs, ka gan jau rihtu tohs atwinneschoht.

Ohtra wakarà neween atkal Grewinsch paspehleja, bet pati nopeetni pretojahs, ka durwis nebuhschoht walam tureht dehl leelu putektu, kas no lauka istabàs eewelkotees. Neko lihdsheht, spehletajeem bij jasmohl zeetà istabà, gaspashas turpreti sehdeja us balkona. Weeseem aiseijohht Grewinsch dohmigi ais asihm lastjahs, jo bij atkal labu teefu naudas paspehlejis un par flittahm kahrthim dusmojees. Ari frisho gaisu us bal-

konu nebij baudijis, tahdu dshwi wifsch nebija wis zerejis schini mahja ee-eedams.

Tadeht nu apnehmahs, tikdrihs ka buhs sawu naudu zil nezil atkal atwinnesjis, wifai spehleschanai galu dariht. Bet winam tas ne-isdewahs wis tik weegli, kà to zereja. No winneschanas nebija ne wehsts un weesi ari labpraht tahdu beedri tik drihs neatlaida, ko të wareja slaukt. Wehlah wehl il wakarà kahdi weesi no jauna peenahza klah, kà ka winu flaits jau sneedsahs pee 16. Sinams nama-kungs gan jutahs zaur tam gohdinahts, bet tik weena kibeke nu zehlahs, jo nebija wairs wifseem ruhmes. Neko dariht, pee galda sehshoht weeseem jau waijadseja ruhmi doht us balkonu un pascheem bij japahrteek istabà. Bet par to ari fchee slaweja un tenzinaja Grewineem par wifu to labumu, ko fche bij baudijusch.

Wehl nebij mehnesis lihds pusei aistezejis, të Grewin gaspasha us sawu kungu fazija: „Mihko wihrin, mana wirtschaf-tes nauda jau preeksch fchi mehnescha pee beigahm.“ „No, waj jau schodeem?“ „Nu, waj tad tu dohma, ka tas deewegan nemaksa, tikdauds laudis katru wakarà pameeloht? Tu sinams dauds pehz tam newaiza, katru wakarà sawus winnestinus labatà behrdams.“ „Manus winnestinus? ko melfees! man leekahs, ka tu mani gan gribi issobhoht!“ „Tà — tad bes tam tu wehl flaidu naudu paspehle? Tà tas joprohjam wairs newar eet. Mums jagahda, kà sinadameem, ka sawus dauds weesus atkal no kalla dabonam.“ „Mihkaka, meh saw winus newaram zaur durwihm isdshiht.“ „Atwehli tik man, gan jau us gudru wifsi no teem attratisimees.“ Ohtra wakarà, kad weesu bars atkal bij sanahjis, fazija Grewineene: rihtu pehz pusedeenas gribu reis ar sawu kungu un behrneem isbraukt lihds Dubulteem.“

Tai gan ihsti ne prahtà nenahza us Dubulteem braukt, bet tik gribeja weeseem sinamu dariht, ka rihtu mahja nebuhschoht. Bet winaas padohms ne-ismahza wis riktigi. Wif weesi weenà mutè fauja: „at, tas ir jauki, us Dubulteem, us Dubulteem brauksim wif!“

Ohtra deenà, neko dariht, bij jabrauz us Dubulteem waj gribeja waj ne, nelihdseja nekahdas isrunas. Nahkoscha wakarà wif atkal bij lohpa. Grewinsch nesinaja wairs ko dariht. Gudroja schurpu turpu, kà no schahdas nastas waretu attratitees. Tè tam us reis padohms prahtà nahza:

„Mani mihli weesi.“ të tas fazija, „rihtu man nebuhs tas preeks juhs fche sagaidiht. Zo weens no maneem andeles beedreem ir atreisojis un man ar to ir ja-iseet.“ „Us kureen tad?“ „To wehl ihsti nesinu, warbuht Wehrmana dahrsa jeb teateri,“ atbildeja Grewinsch. — „Nu tad us pariht!“ Weesi apalsch fewis kurnedami aigahja, bet Grewinsch preezajahs, ka nu jese us weenu deenu no teem buhschoht walà.

„Leez wehra,“ të tas fazija us sawu seemu, „us schahdu wifsi meh no wineem tiksim walà. Katru deenu man buhs zitas isrunas, lihds tohs atradinashu. Tad pehzal tik ihsti mums labums atleks no muhsu balkona.“ „Bet kà tad paliks ar Zuhlinu?“ „At, to jau pawifam biju peemirsis, — bet ar to jau netaisim nekahdus leelus lihsumus!“ „Ar winu mums jo wairaf waijaga prahtigeem buht, jo tai ir deewegan launa mehle.“ „Kai nu buht. Rihtu mums waijaga wifadà wifse ifeet; kas tahlah darams, gan jau to panahsim.“

Nahkofchâ wakarâ, lai gan gluschi pret paschu gribeschanas tee isgahja. Pulksten weenpademitos mahjâ pahrnahkoht tee atrada wehl Zuhliu weenu paschu us balkona fehshoht. „Waj tu wehl esi schê?“ „Al schê tagad tik jauka fehdeschana!“ „Bet rihtu, mihla Zuhliu, tu newaresi schê atnahkt. Zo muhsu deenastmeita atluhgusees fur iseet, mehš paschi ari ne-buhšim mahjâ un tas nams ir ja-aisslehds.“ Zuhliu aissgahja dšili novuhšdamees. Bet Grewinsch preezajahš. „Rihtu tad nu reis pehz ilga laika fawi paschi kungi buhšim.“ It preezigi wini aissgahja guleht. No rihta peesazija deenastmeitai, lai ta, ja schodeen kahdi weesi nahkoht, teem fakohkt, ka kungi ne-efohkt mahjâ.“ Pret wakarâ kahdas 10 minutes preefsch 8 fazija Grewinsch us fawu seemu: „Tagad, mihlaka, paglabafimees dibena kambari, jo 8. tee mehds nahkt; ja wini dširdehs, ka mehš mahjâ ne-efam, tad tee aisees, un mehš wiswehlakais pulksten pus 9. atkal nekaweti us fawu balkoni warešim fehdeht.“ Kâ fazihš, tã darihš. Tee paglabajufchees klaušijahš, waj kahds nenahks. Rittigi, pulksten 8. kahds schkindinaja pee durwihm. Grewinsch gahrđi pee few pasmehjahš. „Waj kungi mahjâ?“ „Ne, isgahjuschi.“ „Waj wini drihš nepahrnahks?“ „To es nesinu.“ atbildeja deenastmeita dohmigi. „Tã, — nu tad gaidišim lihds tee pahrnahks.“ Tee eenahkuschi apsehdaš us balkoni. Grewinam palika it karšti to dširdeht. Te nezit ilgi atkal schkindinaja. Bij atkal ziti weesi atnahkuschi, tee darija tapat. Wehl wehlať trescha un zetorta fomilija atnahza. Grewinsch fwhda fawã apflehtã stuhri. Te tas ari drihš wehl idširdeja schlihwjus zilajam. Pee johda, meita jau klahj galdu. Kãlab wina lai to nedara. Pehz winas dohmahm tai pilniga taifniba. Ugrak weesi tai bij deewšgan dšeramnaudu dewuŝchi, un schodeen ta wareja atkal zereht ko ispelniht. Kambara un pagraba atflehgã stahweja winas roh-kãš. Kungi tai nebija to agrak aissleeguŝchi. Tadeht drohŝchi pee darba! No schee dibena kambari dara. Kas winai par to? Tas bija johzigš wakarš Grewineem. Geslohdšiteem kã zeetumã teem bij jadsird, zeel lustigi weesi us balkonu treeza, bes ka drihštetu no faweem stuhreem lihš ahrã. Bes tam ari tas negohds pret paschu deenastmeitu. Atri newareja isliktees, ka patlaban buhtu pahrnahkuschi, jo weesi us balkona sehdedami wifu eelu wareja pahrluhkoht.

Pulksten 11. reis weesi sahka aisswiltrees, un nu Grewini no fawa zeetuma tika atpestiti. Grewinsch gan nu daušijahš, Grewineene dabuja krampjus aif dufmahm, bet meita klufam tik smehjahš. „Tas ir par traku!“ fazija dufmodamees Grewinsch, „tas mums wehl japeedšihwo pascheem fawã ruhme!“ Wifu nakti tas ne azi newareja aistaišht. Dhtrã wakarã bij gataws, lihds ar fawu gaspaschu aiseet us trakteeri. Te jau idširda atkal pee durwihm schkindinam, to tik bija wehl gaidišis. Ahtri durwis pats attaišija. „Ah, lab' wakar!“ „Zuhš gan gribat laikam iseet?“ „Ja, us trakteeri schê ne taku. Waj nenahšfeet lihds?“ „Ne, man trakteeri wakarinas tureht ir par dahrgu.“ „Un mums atkal mahjãš chst ir par dahrgu.“ fazija Grewinsch ahtri ar fawu seemu aiseedams; un weesu dohmãš pamesdams. Dhtrã deenã wiseem weeseem tas jau bija sinams, ko Grewinsch schim weenam bija fazijis. No ta laika atkal Grewinsch tik arween trakteeri ehda, jo tas tam isnahza lehtaki. Un ja kahdu deemu ari mahjãš palika, tad nerahdjahš us balkonu, jo bijahš, ka nekawigeer weesi to eerandš-

dami tam atkal ne-usbahschahš. Us nahkamu pušgadu fawu ruhmi ar skaisťo balkoni isnohmaja kahdam zitam, jo mulkatam bet pats zitur aissgahja dšihwoht, lai ari gan fliktakã ruhme, bet tomehr namã, kas bes balkona. R. S.

Tã eet pahrgalwim.

Seemu, 1625. gadã. Wallensteins, Wahzu Keisara karawadonis, bij Mehru semã kahdã pili apmetees un darbojahš ar šteigschanu fawu karaspehku isrihkodams pret Dahneem. Schis generalis mehdsã nakti ilgi swaigsnes apluhkoht un mahnu-tizibã no tahm fawu likteni us preekschdeenam webroht. Tã tas reis atkal stahweja weens pats paschã pusnakti pee pils lohga, azis us noswaigschnojuschohš debesi pazehlis, dohmu pilis, te newikoht tam kahds šivri us muguru uffita. Satruhzees tas tuhdať apgreesahš, bet nenecka aif femis ne-eerandšija. Bes wina neweens istabã ne-atradahš un durwis bija aisslehgtãš. Sa-ihdšis tas no istabas isgahja un pulkstens patlaban šita dširdeht. Mahnu-tizigš buhdams, tas tizeja, ka schis dihwais šiteens no šlepenas rohkas šihmejoht tam seelu nelaimi, it kã Bahbelã Belsazaram tas rakšis tur naktš-widũ pee seenas no šlepenas rohkas rakšihš. No schi brihšcha meers un meegš to atstahja, dšila noskumichana us wina waigu rahdija wina ustizameem draugeem, ka tam kas notizis. Schee luhgdami raudšija no wina iddabuht to eemešlu, kadeht tik noskumis efohkt. Bet welti, — winsch tohs arweenu atraidija fazidams: „juhš jau man newarat lihdscht!“ Beidscht tomehr isdewahš wina preesterim to nosflehpuma iddabuht. Un schis newikoht ari ta nosflehpuma isklaidrochchanu bija dabujis šinaht. Kahds jaunš karawihšs bija to nakti, kad generalis tur pee lohga stahweja, it lehni us sekehme eenahzis un dohmajis, ka kahds no wina beedreem pee lohga stahwoht, schim us pleza uffitis un ar lehzeenu zaur durwim bijis ahrã un schis nedširdeht aisslehdsis. Kad wehlať dširdeja herzoggu Wallensteinu no istabas isnahkam, tad sawas aplamibas pehz gan pahrbijahš un no rihta tuhdať sawam biktšehwan wifu isteiza. Schis dewa winam padohmu, klufu zeest, kaut gan lohťi noscheloja, kad dširdeja, kahdas behdas generalis bij iszeetis. Generalis nu dega aif kauma un dufmahm, kad no preeštera dabuja šinaht, kã ta lecta bijuŝi, kas wina meeru tik breešmigi pohšijusi un nospreeda nabaga jauneklum nahwes fohdu. Welti nodarbojahš herzogene un wina draugi to pecluhgt. Nelaimigais tapa aissweis us fohda weetu. Te tas jau sehdeja ar aissectahm azihm un gaidija to nahwes zirteenu. Zirteenu gan ari winsch manija, bet wina galwa tam nebija noziršta, jo tikai šlavja aukšta drahna bij wina kaklu trahpijusi. „Waj tu nu esi baudijis, pahrgalwigš jaunekli, kã ir isbailes zeeschoht?“ ussauza dufmigi generalis pufmiruschajam jauneklum. „Es tikai tew tapat dariju, kã tu man. Eij un dšihwo!“ R. S.

Saimneekũ skohla.

Mehkinumu weŝchana šaimneezibã. Dascha šaimneeziba wehl kã tumšã grabšta un newar us preekschu tikt zaur to ween, ka neko nepeerakšta; jo kã lai wifu to galwã patur, kas gadeem šaimneezibã noteek. Tik tur ween ir eespehjamš wainas pahrlaboht, fur rakšis šklaidri us tam norahda. Kur redšams, kuri augti labak šekmejahš, kahdi mehšti jo derigi, zil no leellohpem, zil no zuhkham, aittahm un putneem labuma

atlez. Darbiba un taupischana ir gan jauki tikumi, bet ar teem ween schohs laikos fainneezibā nedar peektikt. Zif dasch tshaklis un taupigs fainneeks mekle wainu tur, kur ta nebuht neatrohahs, bet lo zif nezif kahrtiga grahamu-weschana par eenemshanu un isdohshanu tam flaidri usrahditu. Nau waijadfigs masa fainneezibā un eefahzejeem schini leeta kas sin kahdus raibus rehkinumus west, bet tik tohs nohtigakohs un jo derigus, kas ihfa laikā peefshmejami un rahda isfehshanu, eekulshanu, wifadas eenemshanas un isdohshanas. Zeenijams Brasche tehws sawā preekshshinjū krahjumā, Lepewitsch selta graudōs, Blumbergis Baltijas semkohpi un ziti jau norahdijschi, kahdā wihse schahdas peefshmechšanas wedamas. Ari skohlās tohp tas mahzihts. Kad nu ari wejee, kam jaunibā tahda mahziba truhka, to nespehj, tad tagad jaunee to it labi spehj, lai tik eefahf un uszihtigi to wed, tad teescham labums no tam atlehts.

K. S.

Kartupeļu flimiba zehlahs zaur ihpafchu sehniti (Peronospora infestans), kas us kartupeleem usmetahs; wispiems ta apmetahs us laksteem, tee paleek melni, un no laksteem sehnites ispleshahs lihds semei un pa semi zauri lihds kartupeleem pascheem. Tur tahs sehnites ar saweem flaipekleem eelohshana kartupeli, tahs sa-ehstahs weetinas metahs bruhuas un kartupelis fahf puht. Schihs sehnites ir par daudsi waisligas un ihfa laikā pahsteepji wisu lauku. Jo gaisis ir mitrs un seme flapja, jo ahtri tahs ispleshahs; fawsa semē tahs no- nihtst, pirms dabuhn kartupeleem peektapt klahf. Tā tad war gaditees, ka laksti ir flimi, bet kartupeli apakshā wesele. Bet war ari buht, ka kartupeli ir jau apflimuschī un laksti wehl is- flatahs sili un wesele. Bet tas tik tā isleekahs. Jo laksti wisadi tad jau ir apfurguschī, bet waj nu wehshch waj gaisa pahrmainishanahs nau kahwuschī sehnitechm labi padohtees, tā ka laksti wehl nau sawu sakumu saudejuschī. Pagrahōs schihs sehnites wehl tahlak war isplatitees, ja schee pagrabi ir twaikū pilni un mitri. Tur tad darihš labi, kad flimohs kartupelus islasa un gahda, ka pagrabi turahs fawfi. Kartupelus newai- jaga beesak tā us 3 pehdas fabehtir un pa lahgeem apgreest. No lauka nonemtohs kartupelus wajjag schkubnōs waj klohndōs nobehrt; kur durihs war walā tureht, tur tee tohp apgrohsiti un nokaltuschī pagrabhōs eenesti. Kas kartupelus stirpās glaba, lai tahs tairā 6 pehdas platas un 3 pehdas augstas, apsedsi tad ar salmeem un usrausch tik daudsi semes wirsi, ka wehshch salmus lai neaispuhsh. Kad stirprakam salam eestahjoht stirpu pawisam notairā, tad tshukurā flapji palikuscho salmu weeta ja- eefeds ziti fawfi un tad stirpu notairā zeeti. Lihds 4 grahdu salam ir weegli apsegtee kartupeli wehl nefasals. Stirpas wajjaga tairiht ar gehwelehm us deenwideem un seemeekem, tad pawafara faule masak dabuhn fahildihf un fals ar seemeka wehju ari masak falde. Twaikū skurstenus tairiht nau labi, tur fametahs mitrumis un drihs fahf wisaplakht puht; ari fals un peles tur peeleen klahf.

Salmus un grandus, us kureem ruhfa, newar wis doht lohveem par baribu, jo nereti zaur to jau lohpi ir ais- gahjuschī pohstā. Kad tahdus grandus nomasga jeb stipri noishawe, tad tohs war gan doht. Leela karstumā ruhfa-sehnes tohp fapohstītas. No saruhsejuschas baribas ir jau dascham fainneekam leela schahde radusces. Ir pat leesu-ferga ir no tam peeredseta.

Landw. Dorfs.

Ishhadroschana.

Starp teem daschadeem misefumeem, kas manā raksteenā pahr Grihwahs semf. un amatn. ishhadri (skat. Latw. Aw. Nr. 39 un 40) zaur sezera wainu eeraduschees, atrohahs ari weens it fwarigs; — jo zaur wisu tam teikumam teel peedohts pawisam zitads un pee tam netairnigs faturis. — Awischi 357tajā lapas- puse, pirmajā fleijā, no 43. lihds 46. rinditai no wirfus ir drukahs: „ihfu peederigu runu komitejas preekshneeks ishhadēs apmekletaju preekshā us tribihnes nolafija un pehz tam wina ihpafshneekam pasneedsa katru premijas peefspreeduma rakstu.“ Tas ishlaufahs, it kā zeen. presidenta kungs sawu runu buhtu nolafijis un pehz tam kluhu zeesdams ishhaditajeeem winu premiju peefspreedumus isdalijis. Bet tas bija pawisam ohtradi: wisch us tribihnes to runu itin brihwi (no gahwas) tureja un tad turpat katru premijas spreeduma-rakstu preekshā lasja un peederigam ishhaditajam pasneedsa, — kā tad ari manā origi- nali bij fazihts: „pehz ihfas, peederigas runas, komitejas preekshneeks ishhadēs apmekletaju preekshā us tribihnes nolafija un pehz tam wina ihpafshneekam pasneedsa katru premijas pee- spreeduma rakstu. —”

J. I.

Starp teem 8 1/2 tuhstisochem Latw. aw. lasitaju buhs daschi, kas ari Wahzu laikrakstus lasa. Tahdus, kas kahdu Wahzu garigu lapu grib tureht, daram usmanigus us „St. Petersburgisches Evangelisches Sonntagsblatt,“ kas tura wehrā wisas Kreewijas Luteru basnijās dshwi; wina ishahl Wahzu walodā 1 reis par nedelu un maksā 3 rubl. par gadu. Redakteeris tai ir Behterhofas Luteru mahzitajs Bertoldy. Deht apstelleschanas skat. schi Nr. Sludinashanās.

Dshelzeta branzeeni.

- 1) No Rihgas us Dinaburgu p. 10 so preeksch pusb. un 5 so p. p.
- 2) „Dinaburgas us Rihgu p. 5 p. p. un 12 so rihā.
- 3) „Rihgas us Zukumu p. 9 so rihā un 6 wafarā.
- 4) „Zukuma us Rihgu p. 6 so rihā un 2 so pehz pusb.
- 5) „Zelgawas us Rihgu p. 7 57 r., 3 21 p. p. un 11 so wafarā.
- 6) „Rihgas us Zelgawu p. 9 so r., 1 15 p. p. un 7 so wafarā.
- 7) „Zelgawas us Moschaitkem p. 2 so p. p. un 8 so wafarā.
- 8) „Moschaitkem us Zelgawu p. 4 so rihā un 8 so wafarā.
- 9) „Moschaitkem us Leepaju p. 7 so waf. 1 so rihā.
- 10) „Leepajas us Moschaitkem p. 40 so waf. un 6 so rihā.

Raudas turgus.

	uspraf.	sohl.
50% walsts-aisleenechšanas biletēs ar wimeest. I. aisleen. . .	236	232
„ „ „ „ „ H. aisleen. . .	232	229
50% walstsbankas-biletēs „ „ „ „ „	93	92
40% Widsj. fandrifhes, usjatamas	100	101
„ ne-usfal. „ „ „ „ „ „	100	101
4 1/2% Kurz. fandrifh. usjatamas	100	—
50% „ ne-usfal. „ „ „ „ „	101	99 1/2
Rihgas-Dinab. dshelzeta aizijas us 125 rub.	—	—
50% Rihg-Dinab. „ obligacijās us 100 rub.	—	—
50% Zelgawas „ „ „ 100 „	—	—

A t b i l d a.

J. St. — P. Ka eeksch B. S. ta jina stahwejušī, ka Zubhu skohl- tajs augstahs gimnastijas klases zauri gahjis un schi jina ir stahdra netair- niba, tad Zums klahjahs tai pashai lapat to atbilde eepuhst. Kad ohtra awise nakti tagad ar Zubhu simi ween, tad schi Zubhu skohlotajam daudsi stahdetu. Un ka wisch pee tahs netairnigas smas lihdmairnigs, tas tairdu nau pwarohdihš. Nau kareis skohlotaja waina, tad malku wezaki to eeziba par brihnumi-skohlmeisteri un sawus behrmus no kreematas skohlās gahsch zita, tana 10 reis masak wehtibas. Neba schubite tawehtz smahdejama, ka nau lastigala.

Latw. aw. apghadatajs.

Latw. awischi apghadatajs: J. W. Safranowicz.

St. Petersburgisches
Evangelisches Sonntagsblatt

(Redacteur Pastor Bertoldy)
erscheint alle Sonnabend und kostet mit Zustellung
pr. Post: jährlich 3 Rbl., halbjährlich 1 Rbl. 60 Kop.
Abonnements sind zu richten an die Adresse:
Пастору Бертольди въ Петергофъ.

Skoblotaĵs

paſchā Baustas Latv. mahĵitaja - muiſchā par pa-
gasta-ſkoblotaĵu teel mellehts. Skohla un dſihwes-
weeta turpat. Kas grīd to weetu veenemt, lai preekſch
Mahitineem preekſchais pee Baustas Latv. mahĵi-
taja
3 C. Seitera'.

Weens femes-gabals,

54 pnhwecias leels, tuwn pee Daugawas, Kurſe-
mes puſē, Poſta-muiſchaj preti, ir pabrdohdams jeb
uſ renti iſhdohdams zar Sezes mahĵitaju Wagner.
Tas pars ari kalesam ar labahm atestatehm war
weetu doht uſ Turgeam.
2

10 rb. pateizibas-maſſas

dabuhš, kas pee Ruzawas pag. waldſchanas (pr.
Lībau) par weemu ſagitu lohſu ſirgu, 7 g. wezu,
ſkaidras ſiras doht. Lohſajam bij beejas melnas
trehtes un weenā pataſſchahſā (pinekſu weeiā) denſtu
raiba ſpawā; tad wehl abās pataſſchahſkēs veſch-
puſē (lohjeklu weeta) ſpawā mohdigi anguſi: piriſta
reſumā, tā tapuſch ſpawā.

Sobhu-sables

no S. Majenſti, Warſchawā un
melna rutka ſaſti,
pret klepu un ſalia-aiſſmaſcham, peedahwā
2
C. Höpfer's,
Jelgawā.

Luhdſu ſautu ſaimmezehm wehrā liſt, ka eš ſawā
fabrik' ehm eeritētiš

willas-fabrſcham,

wehpeſcham un auſcham, tā ari wadmali un žitu
drahm weſcham un ſpeeſcham. Apſtelſchanas
teel turpat ſatru brīhdi preti nemtas.
2
C. Reiter's,
Jelgawā, pee Tshbeles wārtu ſaſtawas.

van Dyl
Riga
Kl. van Dyl
Wiga. ſmilſchu-eelā
Claytona
lokomobiles un
ſulam. maſchineš
Badarda
ſuperſoffati,
augſtgrahdigi un maſatgrahdigi, ar peefohlita
labuma apgalwoſcham, tā ſā ari kalſ-mehſti
un wehdā uſ. ſaimmezehm maſchineš un ſchitū.

Saldū,

ſawā namā (lihdſchiniga Gelmana ſga namā) pee
tirgus platiſchā, nupat ehm bohdī atwehriš, tur
dardardachadas prees, kas pee muiſchu un mahju
dſihwes waihdſigās, un ari wihnu, rindu un wi-
ſadus ſmalſus ſnawſchikus leelā krahnimā eſmu eegah-
dajees.

Žeeniamus pižejus luhdſu mani apmetleht. Ap-
ſohlu labu preži, lehtas ſenas, ſaipuigu un ſchiglu
apdeneſcham.
1

Ar žeeniſcham

Sirſchfeld's,

Saldū, 12. Oktober 1878. ſaunmanis.

No cenſures atwehlehts, Rihgā, 22. Oktober 1878.

Scholz'a menascherija,

Jelgawā,

Auſtāi muiſchneezibai un žeen. publikai Jelgawā un apkahrtņē daru pade-
wigi ſinamu, ka mana

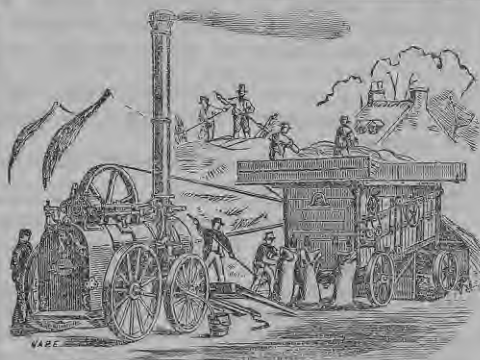

menascherija

tagad atkal ir pilniga un tikai ſchonedel wehl paliks ſcheit Jelgawā.
Swehtdeen, 29. Oktober, neatzelami beidsamahš iſrahdiſchanas.

Ideenas 2 iſrahdiſchanas, pulkſten 4. un 6. pehpusdeena. Swehru-dih-
ditaja madama **Rosalie** ſatru reiſ ee-eet ſwehru-buhrōs un abi, ihpaſchi labi
nomahžitee eleſanti rahda ſawas ſkunſtes.

Kuſton Wroctora
lokomobiles un damſakuhlejus,
Kauſchenbacha
tapu-ſulamahš-maſchineš,
Richtera
ſiteju-ſulamahš-maſchineš,
Bakera
wehtjamahš-maſchineš,
ſuperſoffatus un ſoinita, arklus un tā j.
pr. pabrdohd
Ziegler's un beedriš,
Rihgā, pilſchita ſalku-eelā Nr. 6.

Zaur ſcho daru ſinamu, ka eſmu

Bairiſch lehger-alus

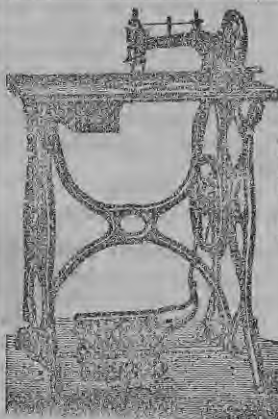
pabrdohſcham, no ſlawenā

C. E. Kymmel'a bruhſcha, Rihgā,

preekſch Jelgawas un apgahala uſachmees un pabrdohdū ſcho alu ſatru laiſā labi no-
lehgeretu, muzahm un pudelehm, preekſch andeles ur paſchu bruhſta.
3

S. Stellmacher's,

Jelgawā, paſtes- un ſwehtes-eelu ſubrī.

Schujamahšmaſchineš

wiſleelakā iſwehlē ar jaunakahm iſlaboſcha-
nahm, it ihpaſchi preekſch ſkrohdereem deri-
gas, pabrdohd par lehtakahm ženahm

Lühr & Zimmerthal,

Geſch-Rihgas leelajā ſmilſchu-eelā Nr. 7.

W. Zoepffel kunga kaſpoſtu-lanta, pee Jelgawas, ir

labi kaſpoſti

pabrdohdami.

Behrmu mihlaka grahmatina.

Ar dandſ bildehm.

Diwās dalās; ſatru dala 15 ſap.

Druckts pee J. W. Steffenhagen un dehta.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Rahditajs: Sinas. Par weejam kristigahm kapu weetahm. Weena atgreeta dwehsele. Kam japateiz? Atbilba. Jelg. latin. pilsehta draudse.

Sinas.

Kurfemes ew. luteru konsistorija issludina, ka preefch teologijas studenteem pee winas ir dabujams 1 stipendiums no 125 rubl. par gadu (no Schwemschuh), tas tiks jau 12. Dezember isdalihis, ohtre tahds patš stipendiums buhs ar 15. Merz 1879. g. dabunams; kas us teem grib meldeees, lai lihds mineteem terminceem pee konsistorijas eesuhtha fawu luhgshanas rakstu un leezibas.

Gwang. Luteru palihdsibas-lahde, kuras darbus wada presidents generalleitnants G. von Helmersen ar 11 direktoreem (Pehterburgas generalsuperdents un 3 mahzitaji, generaladjutants siris Barclay, admiralis baron Mirbach un 5 stahts-rahtkungi), ir islaidusi gadasinas par fawu darbu 1877. gada. Ta galwasomiteja Pehterburga ar tahm 22 aprinka komitejahm kohpa bij eenehmusi 41,222 rbl. 78 kap. un wareja pehrna gada no tam isdoht 34,364 rbl. 64 kap. Tahs wisleelafahs dahwanas bij atkal fahrahjusi pati Pehterburgas aprinka komiteja (pee 12 tuhst. rubl.) Zaur kolekti pa nameem ween bij eenemti 5914 rbl.

Galwasomiteja to pusi no wisahm tahm dahwanahm un wehl zitas labprahibas dahwanas is tahm 22 aprinku komitejahm faemendama wareja pehrn isdalihit 22,648 rbl. No schihs summas isdarija 9 palihdsibas Luteru draudsehm preefch basnizu un basnizas namu buhwehm un fahohpschanahm, 10 draudsehm palihdsija skohlas usbuhweht un ustureht (Derewas Latweefchu kolonijai Nowgoroda dohd 250 rubl. ik gadus preefch skohlas ustura), 2 draudsehm mahzitajus nolohneht un 3 draudsehm aismahfah to zelanaudu, ka mahzitaji winas war tur tahluma apmekleht un garigi apkohpt. Tahs 22 aprinka komitejas wareja no sawahm summahm 19 jaunus palihdsibas rahdiht: 5 draudsehm tika palihdsiba dohta pee basnizu buhwehm un reparaturahm, 8 draudsehm preefch skohlahm, 1 draudsei preefch mahzitaja ustura un 5 draudsehm zelanauda, lai dwehsetu gani war pee tahm notapt u. t. pr. Kad luhkojam us teem aprinka komiteju sewisshkem darbeem, tad peeminam is Jelgawas apr. komitejas, ka wina us Kurfemes konsistorijas luhgshanu preefch Meistates draudsites (peeder pee Tawoges), kuras basnizina bij steigshu jaapkohpj un ko tomehr nabaga draudsite weena pati nespehja, atwehseja 250 rbl. Preefch mahzitaju ustura Boneweschas draudse dahwinaja 300 rbl. Weenai mahzitaja atraitnei un winas nepeeanguscheem behneem, kuri nepeeder ne pee kahdas atraitnu un bahriinu kases, jo wina nelaika apgadneeks bij weena Leifshu draudse par mahzitaju biis, — teem sneedja palihdsibu ar 200 rbl. Ari

schini gada atkal Jelgawas apr. komiteja bija atkal ar labu teesu wezaku un jaunnu grahmatu fawus tizibas-beedrus dsilaja Kreewuseme apdahwinajusi.

Leepajas apr. komiteja peemahfaja 150 rbl. lohnes preefch mahzitaja Kretinas draudsei, kas jau wairak gadu bij bes mahzitaja stahwejust un kur zaur to jau dasch draudses lohzeklis bij zita tiziba tizis eewillts; nu wareja schi draudsite mahzitaju eemantohht un pateizahs tizibas-brahseem par wina mihlestibu, kas teem lihdsesjusti pee dwehsetu gana tikt; Skohdes skohlai mahfaja 120 rbl., par Garsdas, Krotinas un Swefshnas basnizas ehkahn mahfaja to ugunesafekuranzi ar 176 rbl., sneedja masakas palihdsibas Swefshnas basnizai, Leifshu luhgshanas namam, Sahmu salas skohlahm, Pehterburgas bahru namam, Sibirijas Lutereem u. t. pr.

Jehlabstates apr. komiteja mahfaja 50 rbl. preefch Bonedelas kesteru un 51 rbl. 65 k. preefch Bonedelas luhgsh. nama afekuranzes un 255 rbl. 40 kap. nosuhthija galwasomitejai us Pehterburgu.

Widsfemes apr. komiteja nosuhthija galwasomitejai 1641 rbl. 67 kap. un no sawas puses mahfaja preefch mahzitaja ustura Leepupes draudsei 209 rbl. 60 kap., par Luteru garigu apkohpschanu Rihgas karalasete 100 rbl., Dubultu mahzitajam 100 rbl. u. z.

Rihgas apr. komiteja dewa 100 rbl. preefch luhgshanas sahles Zehsis, 150 rbl. preefch Samaras basnizas, 600 rbl. preefch skohlahm Rihgas pilsehta dalā, 100 rbl. Dubultu mahzitajam, 100 rbl. preefch triadibas basnizas, 285 rbl. pr. Katlukalna skohlas, 100 rbl. preefch Aleksandrejas draudses u. z.

Is Maskawas apr. komitejas sinahm isnemam, ka wina gahdaja, ka weens mahzitajs nobrauz us Tomsku, Sibirija, turenus Luterus garigi apkohpt, jo Barnaulas mahzitajs Augusts jau ilgaku laiku bij flims. Tules mahzitajs Wichert sinoja ta: „Zau 2 gadus es apkohpju Kalugas gubernā masu Latweefchu draudsite, kas tur Schisdras aprinki daschadās weetas apmetushees. Tee ir wiswairak Latweefchu semneeki, kas preefch kahdi 3 gadi no weena muishu pahwaldneeka uswedinati ar sawahm familjahm no Kurfemes turp nogahjuschi un daschu lungu semes tur apstrahda. Wini ir pehz Deewa wahrda un garigas apkohpschanas isslahpuschi un tomehr nespehji to zelanaudu sadabuhht, ka waretu luhgt, lai kahds mahzitajs pee wineem nobrauz. Ari es nespehju katru gadu to tablu zelu no Tulas turp no sawas kules isdarikt.“ Us scho sinu Maskawas apr. komiteja apnehmahs to zelanaudu aismahfah, lai Latweefchu tizibas-beedri Schisdras aprinki nepaliktu bes apkohpschanas. Ari no tahlahs Turkistanas bij luhgshana atsuhthita, lai jel apschelohjabs un suhta weenu mahzitaju us kahdu laizinu

us Tashkentun un Samarandun, kur wairaf Luteru familijas dšihwo un jau wairaf gadus nau pee Deewa galda bijuschi ne mahzitaju redsejuschi, Maslawas apr. komiteja isgahdaja, ka Drenburgas mahzitajs Friiauff nobrauzta to tahlu zetu wairaf kã 5 tuhst. wertes us Turkistanu un apmekleja tur pa 6 pilsetem tohs Luteru pulzianus, kas to preeka-snu isdirduschi, turp bij salafjuschees un mahzitaju sagaidija. Tee tapa ar Deewawahrdeem un ar swehtu meelastu meeloti. Turkistanã atrada pa Tashkentun, Samarandun un Ferganun 152 Luteru saldatus; zitu Luteru skaitis bij ari pee 160. Kamehr scho zetu isbrauzta, Drenburgas mahzitajam aigahja wairaf kã 4 mehneschi. Schini laikã wusch tur tureja 22 deewakalposchanas, 23 reis isdalija swehtu wakar-ehdeenu, kristija 15 behrnus, apstiprinaja 4 nohtes kristibas un laulaja 1 pahri. Un tas wiss bij warejis notikt zaur tizibas-brahlu mihlestibas darbu, ko tee ar palihdsibas-lahdes darbu isdarijuschi.

Narwas apr. komiteja maksa 100 rublus katru gadu preefch Latweeschu kolonijas Lauras skolas.

Ari tãhs zitas apr. komitejas katra sawã weetã gahdaja, ka muhsu tizibas-beedru gariga dšihwe tohp zik spehjamã apkohpta.

Tã tad ari schihs gadafinas usrahda attal swehtigu darbagabalu, ko ar Deewa palihgu kristiga mihlestiba spehjusti pãstrahdaht. Lai Deews swehti joprohjam schihs muhsu ewang. luteru palihdsibas-lahdes darbu!

No Mihgas. Jauna altara bilde preefch triadibas bãnizã ir us Mihgu atwesta un stahw bilshu isstahdes namã, kur ta katru deenu no pulksten 1. lihds 4. bij apluhkojama. Ta bilde rahda Abrahamu, kã tas patlaban grib sawu dehlu Isaku upureht. Scho bildi ir mahlejis meisteris Hagen k. Ursurtã, Sakshu semẽ. Kas scho bildi apluhkojuschi, tee slawe, ka esohht ihsts meisteru darbs. Ar scho dahwanu ir to Deewanamu apdahwinajuschi tee kungi no „Waldschlösschen“ bruhsha.

Pee Widsemes ewang. luteru konistorijas, kas 4. Oktobar sawu pilnigo rudenis sapulzi ussahka, bij us efsamu peemeldejuschees 2 kandidati: G. Dehren k. no Zehshim un J. Gacknam no Mihgas.

Par wezahu kristigahm kapu weetahm.

(Beiguams.)

Wet jau no trescha gadusmintena widus minu ne-atrohd wairs no tahda isskata kã zitas zilwezigas mahtes; jau wina sehsh ar lepnu waigu sawã gohda-krehslã. Ari no weena un ohtra apustula atrohd pirmajãs katakombes nošimejumus, weetahm reds wifus dimpatãmit mahzektus un to Rungu un Meisteri winu widã. Gefahkumã apustuls Pehters ir beeschaf nobildehts nekã Pahwils; no zetorta gadusmintena tohp ohtradi. No abeem tahs bildes ir tik daschadas no pat jauneem gihmeem sahfoht lihds pat ihsti wezigeem, no kam war redieht ka us mehlafeem gadusminteneem nau nekahdas skaidras sinas nonahkuschas, kahdi schee apustuli ihsti iskatijuschees. — Muhsu wezfehwi usluhkoja kapu par ohtru mahjas-weetu un tapchz to

apdahwinaja ar daschadahm leetahm, kahdas nelaiiki dšihwẽ walkajusch. Ihpaschi tur atrohd wiswifadi isgresnotas lampas. Weena no tahm isskatahs kã fugis; pa sturmani sehsh Kristus ar kreiso rohku fugi stuhredams, labaja bauslibas rullus turedams; fuga preefchgalã stahw zilweks rohkas us deewaluhgshanu isplehtis — tas ir zilweks, kas Kristus draudsiã no Kristus wadihts, Deewu luhgdams brauz us muhschibas ohstu. —

Tur kapõs atrohd ari tahs tã sauktahs selta glahses, biferõs un schshwju dibindõs ir starp dubult stikleem selta plahhtites ar isgwaistahm bildehm; schahdus dahgumus mehdsã par peeminahm dahwinatees waj apstelletees. Tur atrohd wifadas rohtinas, wiswifadus mahju rikus, ari nandas gabalus. Schẽ ir mantas usglabatas, no kurahm war daudis gudroht un nowehroht, kahda ta tizibas dšihwe un kahda ari ta mahju dšihwe toteis bijusi. Ar katru gadu usroht jaunus kambarus un jaunã mantas nahk plahht, kas gaischaku un gaischaku dara tumsho senatni. Un kam gan nepatiktu darbotees un jo gaischã bildẽ redieht tohs laikus un tohs tizibas tehwis, kas zitureis pret wifu pasauli usnehma to swehtu karoshanu un zehla gohdã to sw. ewangeliumu. Kura gaismã ari mehã staigajam, kas zitureis sawõs behdu laikõs eepreezinajahs saukdami, kã to us weenu monumentu lafam: „Tiziba, tu esi ta uswaretaja!“
Dr. B. Schulze, Rohmã.

Weena atgreeshta dwehsele.

Bertoldy mahzitajs no Pehterburgas bij schogad us Kursemes mahzitaju sinodi Zalgawã kã mihtsch wefãs atbrauzis un tureja ari Wãlzu bãnizã weenu wakara sprediki. Schini sprediki wusch starp zitam leetahm ari peemineja weenu pee Kristus atgreeshtu Schihdu jaunekli un nostahstija, kã ar wina atgreeschanohs gahjis. Gribu to tẽ ari saweem mihleem lastajeem pasneegt:

1876. gada Februara mehnesi es (tã stahstija Bertoldy mahzitajs) dabuju is Pehterburgas schahdu grahmatu:

„Zeenigs mahzitajs.“

Menemeet par taunu, kad es cedrohschinajohs Zuhã ar scho sawu leetu apgruhtinahht. Mana fids mani dien, pee Zums padohmu mekleht deht weenas leetas, ko jau daschu gadu lihds ar few nesu un kas, kã man leekahs, tagad buhs netahlu no sawã gala. Es esmu Israelits, dšimis Schlesija un Wezas testamentes bauslibas audsinahhts. Es esmu Gleiwizã, Augsch-Schlesija, gimnasiju apmeklejis, biju grahmatu pahdewejs un wehlaht cestahju kugineeku fahrtã un mihtu schim brihsham kã matrosis us Holantes fuga „Glize“ kas tẽ seemu pahrlaich. Manas dwehseles flahpes neatrohd dšinaschannu eefsch wifas tahs Mohsus bauslibas uftizigas ispildischanas; mekledams to ihstu gaismu es esmu zaur daudsejadahm mahzibahm gahjis un kã ne-esmu, tã ne-esmu to meeru atradis, ko mekleju. Es biju jau pat besdeewibã kritis, no kuras tomehr attal laimigi esmu izihnijees ahra, faredsedams winas pohstu. Zlgaku laiku ar ewang. luteru laudihm kohpã dšihwodams esmu no tam tizis

pahrleezinachts, fa tik ta skaidras kristigas tizibas mahziba, fchi tiziba no taks mihlestibas, weenigi spehji man to doht, kas man truhfti, to dwehseles meeru, to ihstu tizibu. Taphez es, zeen. mahzitajs, nahku pee Zums ar to luhgfschanu, man palihga nahft, fa dabunu to wajjadstigu mahzibu par kristigu tizibu. Es lohti preezatohs, kad ZuhS man zaur sawu atbildu atwehletut, fa waru pats pee Zums nonahft.

Isidor Bl. . . .

Ta satikschanahs notika Pehterburga un Bertoldy mahzitajs apnehmahs to 25 gadus wezu Schidu matrosi nemt mahziba. Winsch to jautaja, kapehz tad winsch ihpaschi pee Pehterhofas mahzitaja nahzis, pascha Pehterburga jau esohf deewsgan zitu luteru mahzitaju, jauneklis atbildeja, fa winsch zaur to wahzu swehtdeenahs lapu „St. Petersburgisches Evangelisches Sonntagsblatt,“ fo Bertoldy mahzitajs isdohd, esohf ar scho cepasinees un tapehz pee wina nahkoht. Us to jautaschanu, fa tas nahkoht, fa winsch, weens mahzihts zilweks, atrohdahs par matrosi un powahru us masa andeleskuga, winsch atbildeja ta: „Daschus gadus es reisoju apfahrt pa Wahzsemi grahmatu andeles darischanahs, wehlah usnehm Schweidniza pats weenu grahmatu-bohdi, bet ar to andeli negahja un es kritu bankrote. Tad gabju us Hamburgu, atradu tur darbu un maifi preefsch weena leela fantora adreses/rafsidams; bet ari tur darbs heidsahs un es dewohs zela us Amsterdamu; zela netahlu no Dsnabrikas paliku flims, mani noweda us lasareti, tur es sawu pehdigo nodewohs. Wesels palizis mekleju darbu, buhtu ir pat semes darbu usnehmeees, bet dauds nedelas it ne fur fo neatradu, ta tad kritu leela truhkuma un schahda behdigä saika man peedahwaja matroscha weetu us fuga un dewa tuhda rohkas-noudu, fa wareju tam bribicham isshidsetees. Ta nahzu us Holantes kugi un esnu jau 2 gadus par matrosi un esnu wairak reises par Atlantisku ozeanu brauzis.“ Tahlah jautadams, fa tahs kristigas dohmas eefsich wina zehlschahs, winsch nostahstija, fa winsch fa grahmatu andelmanis ar bilschotahm bildehm reisodams Hamburga, Frankfurtä un zitohs pilsehtohs ar kristigeem wihreem satizees, furu wahrdi un wisa buhschana winam prahta eespeeduschees. Bet wisdikal winsch esohf firdi aiskustinahts zaur weenu meldereeni Wirtembergas Melnmescha. Winsch weenu swehtdeen eeahzis weenahs jahgu sudmalas un peedahwajis meldereenei sawas grahmatas. Bet fchi wina it ihfi atraidijusi, swehtdeena ne-esohf deena preefsch pirschanas un pahredohschanas, kad ar scho grihohf darischanahs stahf, tad lai nahkoht darba-deena. Schahdu swehtdeenahs swehtiturfeschannu winsch pee kristigeem reti hijis atradis un tapehz meldereeni jautajis, fa tad tas nahkoht, fa wina to swehtdeenu tik zeeti swehti, fur tatschu ziti kristigi ari swehtdeena labpraht schahdu tahdu pekhu lohpyohf. Us to meldereene atbildejusi, kas winai fairschohf, fo ziti dara, wina sinoht, kas winai jadara. Us tahlahu palahjautaschanu meldereene nostahstijusi scho notikumu:

Medseet kungs, togad buhs jau drihs 20 gadi, mehs ar sawu wihru torois bijahm jauni laudis un muus torois bij tik weens dehs, tas pats 2 gadi weze. Kad mans wihrs mani prezeja, winsch bij deewabijigs un mehs katru swehtdeenu gahjahm basniza. Bet wehlah ziti draugi un beedri winaus peedahuja us

sawu pusi, padarija wina par netizigu un kad es nu gabju basniza, winsch palika mahjas un mala sawas sudmalas. Gau es wina luhdsu, gan saziju, fa tas ir grehks un fa zaur to Deewa swehtibu fandesim, bet winsch us tam neklausija. Ta nu reis es atkal weena pati gabju us basnizu, wihrs bij salihzis leelu partiju dehtu salahgeht. Winsch man wehl sazija, lai es ari par wina Deewu luhdsoht, winsch atkal preefsch manis strahdashohf. Es winam wehl pecluhdsu uspaseht us muhsu dehtinu un gabju ar smagu firdi us basnizu. Sedama nahzu gar Leijeneeku sudmalahm, tahs stahweja klusu, wezais melderis sehdeja durwju preefscha; fahfahm runahf, winsch mani jautaja, kapehz tahda noslumust esohf. Es nu winam isteizu, fa man ap firdi, weenai paschai scho basnizzetu staigajohf. Winsch mani preezinaja un sazija: Luhdseet tik Deewu par sawu wihru, Deewam ir zelu deewsgan, wihra firdi lohziht. Ta nu es gabju basniza. Bet us basnizas beigahm man us reisi paleef tik bailigi ap firdi, man schaujahs mans dehtinsch prahta un es newaru walditees un cimu no basnizas ahra un steidsohs us mahjahm. Un sudmalas eeahkusi, fo es redsu? Sudmalas eet pilno eeschannu, spohschais, afais sahgis strahda un — us ta bakka, fo sahgis patlaban greech, fehsh jahteniski mans dehtinsch, jau itin tuwu pee pascha sahga un fauka un lustejahs gar sahga krahfschannu, grih jau ar sawahm rohzinahm kert pehz sahga; wehl pahris azumirklu un sahgis buhs sagreesis preefsch mono pascha azihm manu dehtinu. Es redsu, fa nau wairs saika wina noraut no bakka un breefmas un schauschalahs mani nogihbina. Te peepeschi sahgis apstahjahs, wisa sudmalas us weetas nostahj, fa no spehzigas rohkas noturetas. Un mans behns ir isglahbts. Ka tas ta notizis? Mans wihrs no wisa ta ne fo nesinaja; winsch bij dehtu schkubni, skaitija tur sawus dehtus. Bet tas Leijeneeku wezais melderis bij zeeredams atrahzis un redsedams, fa wina nahburgs ta sawu swehtu deenu swehti, winsch bij usdohmajis: Baga, mihlo nahburdsin, es tew parahdischu, fa swehtdeen jadshwo! un winsch pee ganga durwihm peegahjis un bij gangi apturejis. Ta tad ritens un sahgis bij apstahjuschi un pascha tai azumirkli, fur sahgis jau patlaban fa bij pee mana behna klahf un pehz azumirklo buhtu to breefmigi gabalos sagreesis. Mans wihrs satruhzees preefschja klahf, newareja isbrihuitees, kas tur notizis, winsch skatahs! un eeranga sawu behnu un reds to breefmu-bribdi un to bribnichkigu glahbschannu un nu preefsch wina gara azihm tohp atkal gaitich, fo ir gan weens dsihws Deews un no taks stundas winsch palika par zitadu zilweku. Muhsu sudmalas nestrahdaja wairs swehtdeenahs, mehs gahjahm atkal abi basniza un ta mehs nu jau dsihwojam wairak fa 20 gadus. Medseet, kungs, te nu Zums ir ta atbilda, kapehz mehs swehtdeena nestrahdajam un ari netirgojam.“

Isidors Bl. nahza nu zauru Februara, Merza un Aprila mehnesi mahziba un tika leeldeenahs atswehte Pehterhofas basniza kristihts. Hollantes konsuls bij weens no kuhmeem, ziti no Pehterburgas. Schis pats jauneklis nu tagad ir Amerika, studeere weena seminarä un sataisahs us Zuhdu missionara amatu. —

Nam japatēiz?

Wahzu keisars Wilhelms pehz leelā Frantschu-Wahzu kara weenu deen bij ap sewi wairak augstu wihru sapulzejis. Behz maltites keisars wairak laipnus wahrdus drihs ar weenu, drihs ar ohtru runaja. Runā winsch us weenu sazija: Kā Zuhš to saprohteet, fa man wišs tas tā wareja isdohteēs? Tas usrunatais kungs, deewabijigs wihrs buhdams, atbildeja: Majestet', us to es Zums it weegli waru atbildeht. Tos wišs ir nahzis zaur 3 leetahm. Pirmā kahrtā Zuhšu majestete ir Zuhšu deewabijigu wezaku swebhtibas mantineeks; no tahdeem behrneem stahw rakstihšs, fa wezaku swebhtiba buhwe wincem to namu. Dhtrā kahrtā Zuhšu majesteti lihds ar Zuhšu karapulkeem pawabija dauds tuhstoschu tizigu pawalstneeku deewaluhgšchanas un stahw rakstihšs, fa ta taisnā luhgšchana dauds spehj. Trešchā kahrtā Zuhšu majestete ir paseiniga, to gohdu par wisu to doht tam Kungam un stahw rakstihšs: teem paseinigeem Deews dohd schelastibu. — Keisars par schahdu atbildu lohti preezajahs un sazija: „Zuhšu wahrdi man lohti patihk, tohs waijaga ari krohna printšcham dšrdeht. Frizi, nahz schurp, lai ari Tem schis kungs to faka, ko winsch nupat man sazijis: Ari tem tee wahrdi derehs.“

Atbilda.

Schigada „Latw. awišchu“ peelikumā Nr. 29 nemahs zaur sawu rakstu S—y. l. Martin kunga labahšs ehrgelēs smahdeht un grib manim weenu monumenti ar sawadu wirsrahtu zelt. —

Lohti pateizigs buhtu bišis, kad Zuhš, S—y. kungs, manā rakstā kahdas kluhdas buhtu usrahdijschi, bet kad Zuhš mani ar rupjibahm apraujāt, tad ešcet pelnijušchi, fa Zums zitadi atbildu. Zuhš raksteet: „Nesinu, ko lai no L. W. J. dohmaju un turu.“ Dohmajeet manis deht no manim to pašču, ko putnis us augstaka stahwokla stahwedams dohma. Ko lai un kur lai tureet? Kad Darwina mahzibai warbuht peedereet, tad jau gan sinaseet, kur mani war notureht. Zuhš palaišchateēs us sawu saprašchānu kā ahsis us fameem rageem. Kurā konserwatoriumā Zuhš ešcet studeerejušchi un kahds direktors Zuhš ir mahzijis, fa apatšchbasei nemas nau spēhšs? — Tad drihsak war gan teikt: Zuhšu pašču augšchbasei nau wis leels spēhšs. Sinams, tam wisgudrakam zilwekam ir weena weeta, kur ehms eesahkahs. Kahda žibina, tahds wahzinsch. — Bāse ir musikas pamats. Atneemeet Nihgas orkesteram abas kontrabasas, — atneemeet katrahm flawereehm resnahs stihgās, — atneemeet katrahm ehrgelēhm subbasi — tad redsefeet, kahds spēhšs tad buhs? — Kā schihda leierkastei. Zuhš man pahmeteet, fa es tai leetā neprohtoht spreesst. Ne-esmu tehnikers un ne-esmu tadeht ari to riktigo technigo wahrdi trahpijis; — bet Zuhš tāpat sawu nesaprašchānu irahdeet un kā pa tumšu grabhstidami Subbasei nosaukumu: lehni, flusi dohdami. Behz leetu pratejeem atrehdahs muhsu ehrgelēhm tahdi balši:

- 1) lehni flusi (sanfte),
- 2) dohbji (dumpfe),

3) rihwedameēs (streichende),

4) gaischi skanofchi (hellklingende).

Subbasi nepeeskaita wis pee lehneem fluseem, bet pee dohbji skanofcheem balseem un dohbju balseem ir stiprums un spēhšs. — S—y. l. par Nihgas Gertrudes ehrgelēhm spreesdams un tahs Martin l. par kauna monumentu peelihdsinadams, parahda atkal gluschu nesinaschānu un nesaprašchānu par ehrgelēhm spreesst. Nihgas amišs (Nig. Zeitung) no leetas pratejeem tahs pašchas tapa par weenigahm un wislabakahm Nihgas konzertes-ehrgelēhm apleezinatas. Ta prozese peerahda, fa ne Martin l., bet nederiga, mikla weeta pee ehrgelēhm wainiga!

Kapehz Nihgas Zahna-basnizas ehrgelēs nekauz un neruhz wafarā? Waj Zuhšu ehrotai augšchbasei nau spēhšs to apkert? Nemeet tahs dahrgakahs flawereēs, no flaweneem Wahzemes meistereem taisitas, jeb tahs dahrgakahs kremoneser-wijoles un leekat tahs 20 gadus jeb tikai 2 mehneschus miklā nederigā weetā, tad redsefeet, kahds balšs tahm instrumentēhm buhs! Waj tadeht tee meisteri wainigi? Lai prasa Bez- un Jaun-Saulēs mahzitaju, tāpat Birsgalēs, Sezes un dauds žitus mahzitajus, kur Martin l. ehrgelēs jau 28—30—40 gadeem stahw, tee zeen. l. isdohs to leezibu, fa winaš wehl tāpat skan kā pirmā gadā bes nekahdas pahrtaišchānas. Stemmeschānu tura lihds 10 g. Nesen wehl dohmaju Nr. 35. Mahjas weefi, no Jumpraw-mušchās (Widsemē) tapa Martin l. ehrgelēs par labahm, ar jauki skanofcheem balseem isflawetas. Manā kaiminu draudšē ehrgelēs kauz katrā swebhtdeenā, tiklihds draudse sapulzejahs; tikpat seemā kā wafarā, un nau wišs basnizā mikla weeta. — Ballē dauds sweschi kungi bijušchi starp, teem ari musika prateji, bet schee wišs tik ween to labako leezibu par muhsu ehrgelēhm demušchi. — Weidsoht gribu teikt, fa ne-esmu neweenu kretnu ehrgelu-meisteri neewahst gribejis. Es sawā rakstā tikai runaju no tahdeem sekkeem, kas pahri gadus Wahzsemē pee meistereem dischlera darbu strahdajuschchi, swinu ehwelejušchi jeb swina stabulēs lehjušchi un sewi par ehrgelu buhwe-tajeem sauzahs. Zums warbuht leela personaliga draudšiba ar tahdeem, bet man nekahds personaligs eenaidšs, un ko runaju, tikai dohmaju draudsehmu par labu runaht. J. W. Kielau.

Zelgawas latw. pilsehta draudšē:

no 7—21. Oktober 1878.

Di mušchi: Heinrich Albert Weiss, Hans Knorr, August Jacob Zeelau, Johann Gottfried Freinann, Johann Christoph Samuel Wessmann, Alexander Gerhard Glasanischki, Christop Jälin, Paul Robert Dombrowsch, Julie Bibische, Lisette Malvine Bertha Komath, Helene Herberg, Johanna Caroline Schanberg, Marie Matilde Ohlwin, Catharina Marie Janjohn, Elise Marie Serjegaw, Caroline Dorothea Emilie Open.

Uškaukti: Birnu taištaja šells Johann Carl Serus ar Helene Marie Benschewig; aht. interosjeers Janis Rantowahy ar Lawihši Müller; dohts-pušis Ans Burwain ar Zuhle Annette Sniker; bileetneeks Jacob Behrin ar Anne Döhler; sabats Dimitri Kowalento ar Zihje Wollberg; kurneeku šells Ans Peetin ar Anne Spibe jeb Brixius; Zimernanis Jacob Betnann ar šald. atr. Elisabeth Bachmann, dšim. Peterjohn; šrahdn. Minfor Iwanow ar šald. atr. Zuhle Kotelow, dšim. Neumann; Zimernanis Ohlwinušchā Joharu Witz ar Emilie Janjohn Walteku mūschā; bil. Ans Schwihgal ar Gretel Seemel, Nihwes-Behres Plunkū mahjās.

Mirušchi: atr. Lawihje Mattisjohn 90 gab. w.; meita Lotte Laure 80 gab. w.; meita Lawihje Koshchkin 90 gab. w. N. Schuk.

Latw. Awišchu apgahdatais: J. W. Safranowicz.

No genjures atwechlehts. Nihgā, 22 Oktober 1878.

Drihtahs pee J. W. Steffenhagen un dehta.